

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ANALÝZA POSTAVENÍ OSSZ PŘÍBRAM JAKO
VĚŘITELE V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ**

Autor práce: Blanka Mráčková
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Blanka Mráčková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Analýza postavení OSSZ Příbram jako věřitele v insolvenčním řízení

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Analysis of the status of the Social Security Administration Office – Pribram as a creditor in insolvency proceedings

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

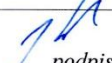
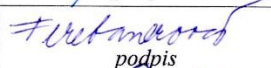
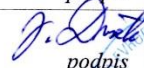
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 3/2019

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je analýza postavení OSSZ Příbram jako věřitele v insolvenčním řízení a uspokojení pohledávek z titulu dlužného pojistného konkrétní OSVČ.

Student: Blanka Mráčková	13. 4. 2019 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.	27. 4. 2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6. 5. 2019 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	7. 5. 19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13. 5. 2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

MRÁČKOVÁ, B. *Analýza postavení OSSZ Příbram jako věřitele v insolvenčním řízení: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Klíčová slova: Dlužník, insolvence, oddlužení, OSSZ, vymáhání pohledávek

Bakalářská práce analyzuje postavení úřadu, kterým je Okresní správa sociálního zabezpečení jako věřitel v insolvenčním řízení. Teoretická část je zaměřena na veřejnou správu, insolvenční zákon a vysvětlení druhů insolvenčního řízení a s tím souvisejících náležitostí. Praktická část je zaměřena na vznik dluhů vůči úřadu v postavení věřitele a to v konkrétním případě dlužníka, na možné postupy řešení a vymáhání pohledávek, vstupu do insolvence formou oddlužení a shrnutí veškerých pohledávek. Na tuto část navazuje samotná analýza postavení věřitele vůči dlužníkovi.

ABSTRACT

MRÁČKOVÁ, B. *Analysis of the role of the OSSZ Příbram (Regional Social Security Administration Příbram) as the creditor in the insolvency proceedings: bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 57 s. Bachelor thesis supervisor: JUDr. Jozef Bandžak, Ph.D.

Key tags: Debtor, insolvency, debt relief, OSSZ, receivables collection

The bachelor thesis analyses the role of the office of Regional Social Security Administration as the creditor in the insolvency proceedings. The theoretical section is focused on public administration, insolvency law and explanation of the insolvency proceedings types and related requirements. The practical section is focused on the origins of the debts where the office has the role of the creditor in the real debtor's case; possible solution processes and receivables collection; entry into insolvency in the form of debt relief and summary of all receivables. The actual analysis of the creditor's role vis-à-vis the debtor follows.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Veřejná správa.....	12
2.1 Okresní správa sociálního zabezpečení	13
2.2 Osoba samostatně výdělečně činná	14
2.3 Pojistné na sociální zabezpečení	16
2.4 Insolvenční řízení	17
2.5 Osoby zúčastněné v insolvenčním řízení	19
2.5.1 Insolvenční soud.....	20
2.5.2 Dlužník.....	20
2.5.3 Věřitelé uplatňující svá práva.....	20
2.5.4 Insolvenční správce.....	22
2.6 Rozhodnutí o úpadku a způsoby jejího řešení.....	27
2.6.1 Konkurs	28
2.6.2 Reorganizace	30
2.6.3 Oddlužení	31
2.7 Majetková podstata.....	33
2.8 Přihlášky pohledávek věřitelů	34
2.9 Přezkumné jednání	36
2.10 Skončení insolvenčního řízení	37
3 Analýza postavení věřitele v insolvenčním řízení u konkrétního dlužníka	39
3.1 Vznik dluhu na pojistném.....	39
3.2 Průběh vymáhání	40
3.3 Uplatnění pohledávek.....	45
3.4 SWOT analýza - možnost vyřešení dluhů vstupem do insolvence	46
Závěr	51
Seznam zkratk	56

Seznam tabulek a obrázků.....57

Úvod

V naší současné zemi, kterou je demokratická parlamentní Česká republika, je široký okruh obyvatel, kteří mají také široký okruh vědomostí, dovedností, znalostí, umu a poctivosti. Tyto vlastnosti nemalou měrou přispívají k jejich šťastnému a spokojenému životu, možnosti zajištění materiálních potřeb pro sebe a své děti a v neposlední řadě také možnosti splnit sobě, nebo svým blízkým nějaký sen.

Snad každý člověk má sen, který by si jednou toužil splnit a mít tu šanci si ho splnit, nebo se o to alespoň pokusit. Může se jednat o koupi nového vozu, postavení domu, úspěšné dokončení studia, nebo získání vysněného či prestižního zaměstnání.

Není dnes neobvyklé, aby ten nebo onen byl zaměstnán např. v odvětví průmyslu, zdravotnictví, financí nebo školství a práce tohoto druhu byla jeho vysněný cíl a splněným snem. Mnohdy se při běžných denních činnostech setkáváme s tím, že se na nás nemile tváří prodavačka, řidič autobusu, taxikář nebo třeba úředník. Většina lidí si pak položí stejnou otázku: „proč tuhle práci dělá, když ho to nebaví?“ Odpovědí na tuto otázku může být mnoho, protože každá lidská bytost je individuální a má vlastní názor, ale jednou z nich může být ta, že nejsou schopni a ochotni pracovat pod nadřazeným a nevyhovuje jim způsob práce v zaměstnaneckém poměru.

Jedním z řešení, jak nemít šéfa, je možnost pracovat jako osoba samostatně výdělečně činná, laicky řečeno podnikatel. Podnikatelé jsou spojováni jak s mnohdy nemalými příjmy, tak i s problémy, které s sebou podnikatelská činnost přináší. Povědomost o zákonných povinnostech vyplývajících z této činnosti vůči státu i vůči obchodním partnerům nebo zákazníkům je dle mého názoru dnes poměrně nízká. Již při zahájení podnikání by se měl podnikatel náležitě a důkladně seznámit s tím, co je dáno zákonem, jaká jsou práva a povinnosti podnikající osoby, a tyto dodržovat.

Důležitým aspektem prosperujícího podnikatele je samozřejmě přínos pro společnost a danou oblast podnikání. Aby se člověk stal prosperujícím podnikatelem potřebuje, kromě dostatečného kapitálu, i pravidelný odbyt zboží nebo služeb a jeho podnikatelský záměr by měl být v souladu s potřebami nebo požadavky dané oblasti podnikání. Nelze opomenout ani fakt solventnosti obchodních partnerů a případných konkurentů. Hlavním problémem v této nezaměstnanecké sféře jsou především problémy

finančního charakteru, které při své podnikatelské aktivitě řeší ne jeden podnikatelský subjekt.

U osob samostatně výdělečně činných, které se nacházející ve finančních potížích trvajících určitou dobu a mohou být zapříčiněny např. nízkou finanční gramotností, minimálním kapitálem nebo zkrátka podceněním podnikatelského záměru je tento problém zásadní a zcela jistě nepřehlédnutelný. Tato nastalá situace zapříčiňuje stále zhoršující se podmínky pro výkon podnikání a taktéž ekonomickou situaci podnikající osoby.

V tomto období by měl každý podnikatel bez emocí zvážit své další podnikatelské kroky a prioritně vyřešit dané finanční problémy. Prvním krokem jak vyřešit svou finanční situaci je většinou půjčka. Jediným řešením v dnešní době není jen banka, ale i další finanční společnosti a peněžní instituce specializující se na rychlé půjčky. Bohužel ve velké míře nedojde k úplnému vyřešení finanční situace podnikatele, ale jen oddálení a dočasného překlenutí problémů týkajících se navyšujících se pohledávek a neschopnost hrazení půjček a úroků. V této složité finanční situaci podnikatel přistoupí k jedinému kroku, kterým je zahájení insolvenčního řízení.

Bakalářská práce je zaměřena na řešení dluhů podnikatele vůči státu zastoupeného v tomto případě institucí s názvem Okresní správa sociálního zabezpečení a to formou insolvenčního řízení a jeho konkrétními způsoby řešení. U podnikatelských subjektů je především řešeno formou oddlužení. Uvedené téma bylo zvoleno jako možnost aplikace praktických poznatků na základě dlouhodobých zkušeností při řešení dluhové problematiky a shrnutí legislativních norem a procesů zabývajících se institutem insolvence a insolvenčního řízení.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je provést analýzu procesu insolvenčního řízení v České republice. Podstata tohoto procesu spočívá v soudním způsobu řešení dluhů, s cílem uspokojení co největšího počtu věřitelů.

V první metodické části má práce spíše zaměření teoretického charakteru. V úvodu jsou uvedeny a vysvětleny základní pojmy související s výkonem veřejné správy a jejími institucemi, dále pak s osobou samostatně výdělečně činnou.

Je charakterizováno insolvenční řízení a jeho jednotlivé formy, způsoby použití i práva a povinnosti zúčastněných. Uvedené informace jsou především získány z odborné literatury a insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb. Analyzováno je postavení OSSZ jako jednoho z věřitelů konkrétního dlužníka. Pro názornost je práce doplněna o tabulky a obrázky.

V druhé praktické části je proveden rozbor pohledávek na reálném příkladu jednoho konkrétního dlužníka. Pro potřeby zpracování bakalářské práce bude daná osoba dále v textu označována pod pseudonymem R. V. Dlužník byl osobou samostatně výdělečně činnou a po nějakou dobu i zaměstnavatelem, který nezvládá hradit veškeré platby řádně a včas. Dochází k čím dál tím většímu prohlubování dluhů a toto zapříčiňuje využití všech zákonných možností OSSZ při vymáhání popř. zajištění pohledávek.

Také je zde uvedena analýza postavení OSSZ Příbram jako jednoho z věřitelů při insolvenčním řízení, přičemž lze komparovat a akcentovat nárůst výše dluhů.

2 Veřejná správa

Při členění veřejné správy můžeme především rozlišovat, zda se jedná o správu veřejných nebo soukromých záležitostí. Ústavní základy veřejné správy tvoří Ústava a Ústavní zákony, které spolu s Listinou základních práv a svobod tvoří ústavní pořádek ČR.¹

Pod pojmem veřejná správa rozumíme soubor činností státních nebo jiných orgánů veřejné moci za účelem plnění veřejných úkolů. Právní věda klade důraz na formální stránku a vymezuje správu jako činnost vykonávanou státním orgány (úřady) nebo orgány jiných veřejnoprávních nebo soukromoprávních subjektů, které jsou v této činnosti svázány určitými formálními příkazy majícími podobu abstraktních nebo konkrétních aktů, zpravidla vyjádřených právní formou nebo vnitřním předpisem.²

Směrodatným ukazatelem při výkonu veřejné správy je činnost buď orgánů státní správy, nebo územní samosprávy. Mezi orgány státní správy patří v první řadě ministerstva, která působí na území celého státu. Česká republika má v současné době 14 ministerstev, z nichž se sociálním zabezpečením a vztahy pracovně právního charakteru zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí, v jejímž čele v současné době stojí Dipl. – Pol. Jana Maláčová, MSc. Toto ministerstvo má řídicí funkci pro činnost podřízených orgánů státní správy, kterými jsou: Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), Úřad práce ČR, Státní úřad inspekce práce a Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Za tuto činnost lze považovat veškerá správní řízení což je postup, jehož cílem je vydat správní akt (akt aplikace práva) schopný způsobit účinky v něm předvídané (nabýt právní moci): založit, změnit nebo zrušit práva a povinnosti v dané věci správnímu orgánu nepodřízených osob (akt konstitutivní) nebo je autoritativně stvrdit (akt deklaratorní). Je způsobem rozhodování pokud je třeba případ řešit právě vydáním správního aktu, alternativy patří mezi výjimky (např. uzavření veřejnoprávní smlouvy namísto vydání

¹ BANDŽAK, J. *Správní právo – obecná část*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. s. 51. ISBN 978-80-7452-021-1.

² HENDRYCH, D. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 14. ISBN 978-80-7478-561-0.

rozhodnutí). Od správního aktu je očekáváno, že bude silný a přesvědčivý svou zákonností. Proces má sloužit k nalezení správného, spravedlivého rozhodnutí.³

2.1 Okresní správa sociálního zabezpečení

„Pro účely hospodaření s majetkem státu, včetně prostředků státního rozpočtu, účetnictví, služebních vztahů státních zaměstnanců a pracovněprávních vztahů mají OSSZ, PSSZ a MSSZ postavení vnitřních organizačních jednotek České správy sociálního zabezpečení. V čele České správy sociálního zabezpečení je ústřední ředitel. OSSZ jsou zřízeny pro obvody shodné s územními obvody okresů. ČSSZ je metodicky řízena Ministerstvem práce a sociálních věcí.“⁴

Základní právní předpis týkající se organizace a provádění sociálního zabezpečení je zákon č. 582/1991 Sb.

Mezi nejvýznamnější činnosti jednotlivých okresních správ patří v oblasti nemocenského pojištění bezesporu rozhodování o vzniku, trvání a zániku pojištění, o přiznání dávek nemocenského pojištění a jejich odnětí nebo o ukončení pracovní neschopnosti či potřeby ošetřování.⁵

V oblasti důchodového pojištění lze mezi základní úkoly okresních správ zahrnout především rozhodování v prvním stupni o vzniku a zániku důchodového pojištění, o správnosti zápisu v evidenčním listu důchodového pojištění nebo o pokutách za nesplnění povinností zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných.⁶

Prvořadým úkolem je výběr pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a to ať už z titulu OSVČ, tak z titulu odvodů za zaměstnance a vymáhání pohledávek na pojistném na sociálním zabezpečení.

³ HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. s. 341. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-442-2.

⁴ KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 83. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

⁵ KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 83. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

⁶ KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 83. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

Mezi rozhodovací akty patří například:

- ve sporných případech rozhodovat o vzniku a zániku důchodového pojištění
- o době a rozsahu osobní péče o osobu, která je podle zákona o sociálních službách závislá na péči jiné osoby
- o pokutách za nesplnění povinností organizací a OSVČ v sociálním zabezpečení

2.2 Osoba samostatně výdělečně činná

Charakteristika osoby samostatně výdělečně činné je zakomponována především v zákoně č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění a podle tohoto zákona se za ni považuje osoba starší 15-ti let, která ukončila povinnou školní docházku, která vykonává samostatnou výdělečnou činnost nebo je osobou spolupracující.

Platba „pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti jsou hlavními zdroji příjmů určených pro financování nemocenského a důchodového pojištění, resp. Státní politiky zaměstnanosti. Právní úprava je obsažena primárně v zákoně č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, v platném znění a zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění.“⁷

Jinak a pravděpodobně ve společnosti rozšířeněji můžeme také fyzickou nebo právnickou osobu nazývat podnikatelem. Tento je vymezen pojmy v občanském zákoníku č. 89/2012 Sb., v § 420 takto: *„Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“⁸*

Samozřejmě i pro tuto skupinu osob jsou vymezena zákonná práva a povinnosti. Předpokladem pro to stát se podnikatelem je v první řadě příslušné živnostenské

⁷ KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 99. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

⁸ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-11-18].

oprávnění. V současnosti příslušné živnostenské úřady vydávají tzv. výpis z živnostenského rejstříku. V daném, veřejnosti přístupném rejstříku, si dle základních informací, kterými jsou především osobní údaje spočívající v příjmení a jménu fyzické osoby, popř. identifikačního čísla osoby nebo subjektu, lze snadno zjistit, v čem daná osoba podniká, zda je živnostenské oprávnění platné a především předmět podnikání. Podnikatelskou činnost lze realizovat i bez živnostenského oprávnění a to zcela legálně v oborech, ke kterým řadíme především zemědělskou výrobu, lesní hospodářství a autorskou činnost.

Obrázek č. 1 – Živnostenský rejstřík⁹

The screenshot shows the search interface of the Czech Business Register. At the top, there is a navigation bar with links: Úvodní stránka, Vyhledání subjektu, Elektronické podání, Návoděda, and Statistické údaje. The main content area is titled 'Úvodní stránka » Vyhledání subjektu' and contains a search form for 'Vyhledání podnikatelského subjektu'. The form includes sections for 'Hledat podle:' (search by subject or person), 'Údaje subjektu' (subject data) with fields for identification number, subject name, role, and address, and 'Omezení platnosti:' (validity restrictions). A sidebar on the right provides 'Típy pro hledání' (search tips) and a 'Vyčistit formulář' (clear form) link. The footer contains links to 'Obchodní rejstřík - hledání', 'Portál pro podnikatele - BusinessInfo', 'Ministerstvo průmyslu a obchodu', 'Prohlášení o přístupnosti', and 'Ochrana osobních údajů', along with the text 'Vyvinuto ICZ a.s.'.

S podnikajícím obyvatelstvem České republiky je spjata i velké množství dalších institucí, nadací, firem a jiných subjektů. Patří k nim například peněžní ústavy a různé nebankovní společnosti, protože základním stavebním kamenem v podnikatelské činnosti

⁹ Živnostenský rejstřík [online]. 2019 [cit. 2019-10-03]. Dostupné z WWW: <http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND>.

jsou především dostatečné finanční prostředky. Pokud daný podnikatel nedisponuje dostatečným množstvím finančních zdrojů, které pocházejí např. z rodinného rozpočtu a ani není po ruce solventní investor, může se obrátit na řadu bank, které začínajícím podnikatelům nabízejí různé finanční produkty, mimo jiné např. podnikatelské úvěry. Pokud ani banka není pro daného podnikatele ta správná volba, je na trhu i dostatečné množství nebankovních společností. Výhodou může být např. jednoduché dokladování příjmů nebo možnost vyřízení celé záležitosti z pohodlí domova. Na opačnou stranu je hlavní nevýhodou těchto půjček vysoká úroková sazba, popř. záruka v podobě zástavního práva na nemovitost.

2.3 Pojistné na sociální zabezpečení

Pojistné na sociální zabezpečení upravuje zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. V daném zákoně je charakterizován plátce pojistného, vyměřovací základ, sazby a odvody pojistného a další.

Pro OSVČ je při splnění zákonem stanovených podmínek obsažených především v § 13, § 14 výše uvedeného zákona povinná účast na důchodovém pojištění a platba příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je dobrovolné. Z nemocenského pojištění OSVČ je poskytováno nemocenské, peněžité pomoci v mateřství, od 1. 2. 2018 otcovská poporodní péče a od 1. 6. 2018 dlouhodobé ošetřovné.¹⁰

Jak je uvedeno v knize Právo sociálního zabezpečení vyměřovacím základem OSVČ je částka, kterou si OSVČ sama určí; tato částka je však limitována 50 % daňového základu (relativní limit).¹¹

Obecnou výjimkou je dobrovolná účast OSVČ na nemocenském pojištění. Ve veřejném zdravotním pojištění je absolutním limitem dvanáctinásobek 50 % průměrné

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 589/1992 Sb., ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-03-16].

¹¹ KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 100. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

mzdy (relevantní pro důchodové pojištění). Maximální vyměřovací základ pro důchodové a nemocenské pojištění je stejný jako u zaměstnance, tj. 48násobek průměrné mzdy.¹²

Výše předepsané zálohy pro OSVČ je dána pro každý kalendářní rok zvlášť a při výpočtu zálohového předpisu je podstatným aspektem vyměřovací základ. V roce 2019 byla stanovena výše minimální předepsané zálohy pro hlavní činnost OSVČ ve výši 2 388 korun českých a pro vedlejší činnost OSVČ ve výši 955 korun českých. Splatnost měsíční zálohy je nově tzn. od 1. 1. 2019 splatná od prvního dne v kalendářním měsíci do posledního dne v kalendářním měsíci a za den platby se považuje den, ve kterém byla platba připsána na účet OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno. V minulých letech byla však povinnost zálohovou platbu mít připsanou na účtu dané správy nejdéle každého 20. dne v měsíci. Při pozdních platbách docházelo a nadále dochází ke vzniku penále. Toto penále ve výši 0,05 % z denního vyměřovacího základu je zanedbatelnou částkou při jednom či dvou měsících. V případě dlouhodobých finančních potíží OSVČ však nemalou měrou přispívá k navýšování dlužné částky a v některých případech tudíž k složitějšímu či dokonce k nemožnému způsobu daný nedoplatek uhradit.¹³

2.4 Insolvenční řízení

Toto slovní spojení je v současné ekonomicky se rozvíjející společnosti a především v podnikatelské sféře skloňováno velmi často. Podnikající, ale i laická veřejnost má jistou povědomost o oddlužení, konkursu, podání insolvence nebo společném oddlužení manželů. Ví, že toto řešení je pro určitý druh dluhu jediným možným způsobem jak se vymanit z bludného kruhu exekucí, zástav majetků, půjček nebo úvěrů.

Tato bakalářská práce je rozdělena do několika částí, z nichž je v popředí především analýza dlužníka jako osoby samostatně výdělečně činné a forma jeho řešení oddlužením. Nelze opomenout ani další osoby zúčastněné v insolvenčním řízení a taktéž další možnosti, ke kterým patří konkurs nebo reorganizace.

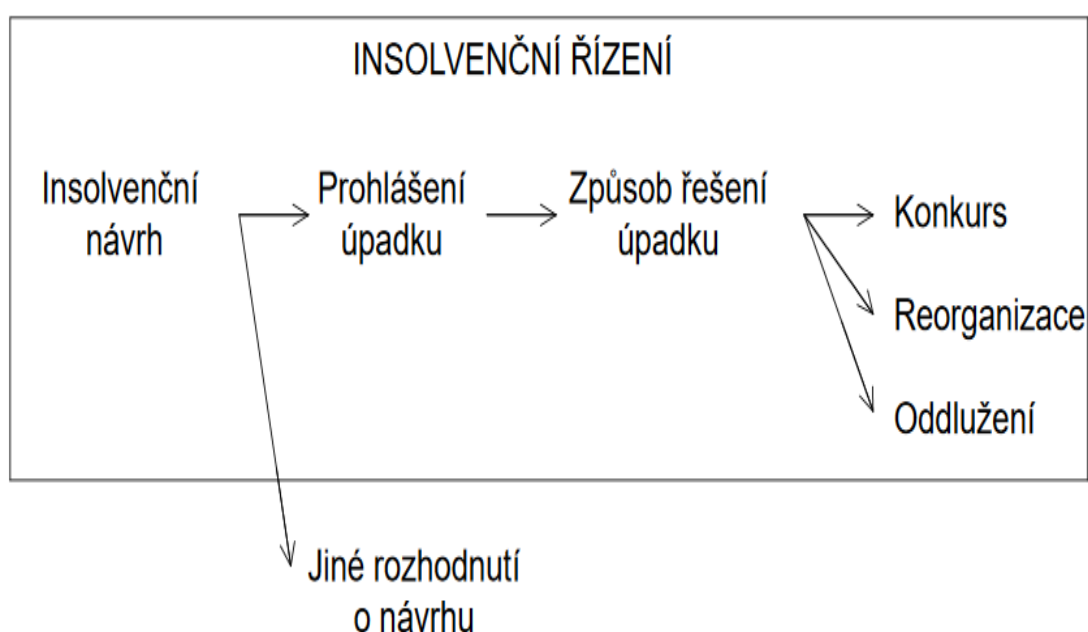
Začneme od začátku. Přesný název zmiňovaného je zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení tzv. insolvenční zákon. Tento zákon byl dne 9. května

¹² KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. s. 100. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.

¹³ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zreka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

2006 vyhlášen ve Sbírce zákonů a nabyl účinnosti dne 1. ledna 2008. Poslední výraznější novela insolvenčního zákona byla provedena zákonem č. 31/2019 Sb., přičemž převážná část novely nabyla účinnosti dne 1. června 2019. Jeho hlavním úkolem není jen řešit úpadek malých nebo středních podnikatelů, ale i velkých korporací a podniků, které se dostanou do složité finanční situace nebo finančních problémů. Výsledkem a řečnickým i cílem takového řízení, je uspokojení věřitelů, v co možné největší rovnosti v poměru k ostatním.

Obrázek č. 2 – Jednotnost insolvenčního řízení¹⁴

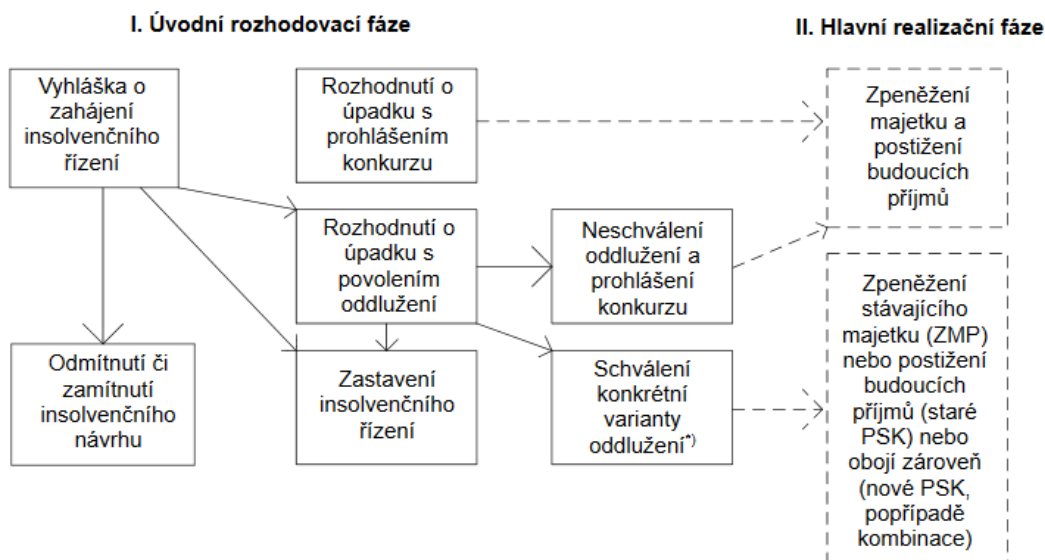

Předmět tohoto zákona je stanoven v ustanovení § 1 IZ jako: řešení úpadku i hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů a oddlužení dlužníka.¹⁵

¹⁴ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 4. ISBN 978-80-7400-459-9.

¹⁵ HÁSOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 1. ISBN 978-80-7179-595-7.

Obrázek č. 3 – Dvě základní fáze insolvenčního řízení¹⁶

^{*)}staré PSK = staré oddlužení plněním splátkového kalendáře (úpadky prohlášené před 1. 6. 2019)

ZMP = oddlužení zpeněžením majetkové podstaty (všechny úpadky)

kombinace = oddlužen dobrovoulnou kombinací starého PSK spolu se ZMP (úpadky prohlášené před 1. 6. 2019)

nové PSK= nové oddlužení plněním splátkového kalendáře (úpadky prohlášené od 1. 6. 2019 včetně)

2.5 Osoby zúčastněné v insolvenčním řízení

Tyto jsou přesně vymezeny v insolvenčním zákoně v Hlavě II a jsou jimi procesní subjekty uvedené v § 9, kterými jsou:

1. Insolvenční soud
2. Dlužník
3. Věřitelé, uplatňující svá práva vůči dlužníkovi
4. Insolvenční správce
5. Státní zastupitelství
6. Likvidátor

¹⁶ BREBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG 2013 – Práce, mzdy, pojištění, s. 397. ISBN 978-80-7554-256-4.

V Hlavě II § 14 téhož zákona jsou vymezeni účastníci řízení, kterými jsou dlužník a věřitelé.¹⁷

2.5.1 Insolvenční soud

Insolvenčním soudem je vždy soud krajský a směřodátne v místní příslušnosti je místo, kam spadá soud obecný podle trvalého bydliště fyzické osoby, popř. sídla jeho podnikání. Příslušnost se hodnotí v časovém rozmezí šesti měsíců před zahájením insolvenčního řízení. Důvod tohoto „opatření“ je spatřován především v nemožnosti jakkoliv ovlivnit probíhající insolvenční řízení.

2.5.2 Dlužník

Z pohledu insolvenčního řízení je to osoba, ať už fyzická nebo právnická, která z nějakého důvodu není schopna dostát svým finančním závazkům např. ve vztahu k věřitelům, k partnerům, ale i ke státu. Předpokladem je, že daná osoba má minimálně dva věřitele, u kterých nedostala svým závazkům a tyto není schopna uhradit.

Ač se s výrazem dlužník ve svém zaměstnání setkávám pravidelně a denně, byla jsem překvapena množstvím internetových odkazů při zadání tohoto pojmu do vyhledávače. A zdaleka se nejednalo jen o odkazy na společnosti řešící úpadek, ani na právníky, kteří se zabývají insolvenčním řízením a nabízejí odbornou pomoc a poradenství v této sféře. Je zde i mnoho těch, kteří radí jak s financemi naložit, kde si popř. půjčit na úhradu dluhů a jak se vymanit z dluhové pasti.

Obecně platí, že dlužník může být v úpadku v důsledku platební neschopnosti nebo může být předlužen; mnohost věřitelů je základním znakem u obou forem úpadku.¹⁸

2.5.3 Věřitelé uplatňující svá práva

Do této skupiny osob nebo firem a státních institucí se řadí všichni, kteří mají vůči dlužníkovi závazky a jejich neplnění je delší jak 30 dnů po lhůtě splatnosti. Věřitelé se mohou dále rozdělit co do výše dlužné částky tak např. do zajištění svého dluhu a to

¹⁷ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 21. ISSN 1211-2437.

¹⁸ MARŠÍKOVÁ, J. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 25. ISBN 978-80-7380-675-0.

u orgánů státní správy bývá soudcovským zástavním právem, nebo zřízením zástavního práva na nemovitost dlužníka. Insolvenční zákon také charakterizuje pojem věřitelská schůze a věřitelský výbor.¹⁹

Věřitelskou schůzi se rozumí shromáždění všech přihlášených věřitelů. Účast na této schůzi není pro věřitele povinná, nicméně neúčastí se vystavují riziku nemožnosti hájit svá práva týkající se přihlášky svých pohledávek. Na těchto schůzích se projednávají především zprávy insolvenčního správce týkající se hospodaření.²⁰

„Věřitelský výbor je orgánem, který chrání společenský zájem věřitelů, a v součinnosti s insolvenčním soudem a insolvenčním správcem přispívá k naplnění účelu insolvenčního řízení.“²¹

Členové věřitelského výboru, jejichž počet je nejméně 3 a nejvýše 7 jsou voleni z řad přihlášených věřitelů, je zvolen předseda výboru a jejich volbu potvrdí insolvenční soud. Zákon nehovoří o lichém počtu členů věřitelského výboru, ale tato varianta je praktickou v případech nutnosti hlasování. Mezi možnostmi proč nezvolit některého věřitele lze zahrnout např. jeho nedůvěryhodnost. Zastoupení ve výboru by měli mít jak pohledávky zajištěné tak nezajištěné.²²

Mezi hlavní úkoly věřitelského výboru patří především ochrana zájmu věřitelů a podílení se na naplnění hlavního účelu insolvenčního řízení. *„Do působnosti věřitelského výboru patří zejména dohled nad činností insolvenčního správce, dále věřitelský výbor uděluje insolvenčnímu správcí nebo dlužníku s dispozičními oprávněními souhlas k uzavírání smluv o úvěrovém financování, schvaluje průběžně výši a správnost hotových výdajů insolvenčního správce a nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty.“²³*

¹⁹ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

²⁰ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

²¹ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 20. ISBN 978-80-7400-459-9.

²² HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 21. ISBN 978-80-7400-459-9.

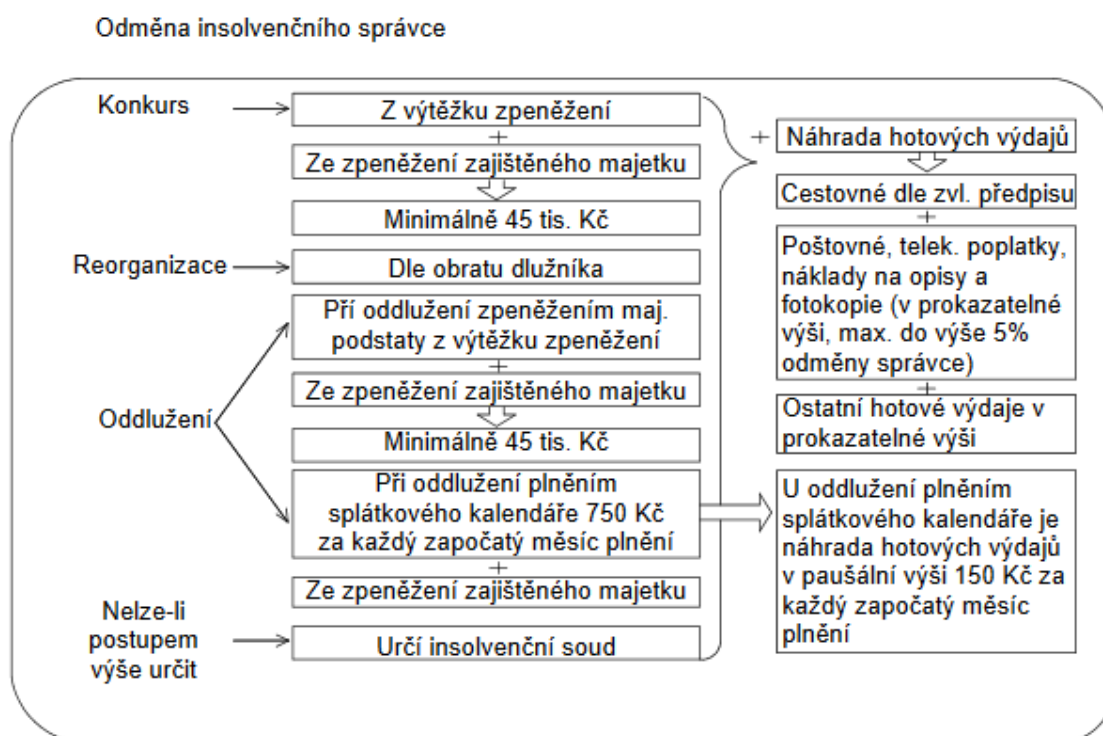
²³ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 22. ISBN 978-80-7400-459-9.

2.5.4 Insolvenční správce

Ten, kdo může vykonávat činnost insolvenčního správce je uveden v zákoně č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích ve znění pozdějších předpisů. Tento seznam vede Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Samozřejmostí při výkonu této funkce je bezúhonnost a příslušné a plnohodnotné vzdělání v magisterském oboru. Příslušné vzdělání by se mohlo zdát samozřejmostí, ale např. v původní vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 476/1991 Sb. tato nezbytná podmínka zakotvena nebyla.

Přidělení jednotlivých insolvenčních správců k jednotlivým případům není dáno na libovůli soudu, ale praktikuje se forma tzv. rotačního systému. Tímto způsobem by mělo být zajištěno spravedlivé střídání se insolvenčních správců při vzniku jednotlivých insolvenčních řízení. Výměna insolvenčního správce je možná v případě, kdy si tento neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce nebo na žádost věřitelů, kteří mají přihlášenou nadpoloviční většinu přihlášených pohledávek.²⁴

Obrázek č. 4 – Odměna insolvenčního správce²⁵

²⁴ *Co Vás čeká po podání návrhu* [online] 2020 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvenca.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/co-vas-ceka-po-podani-navrhu/>>.

²⁵ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 35. ISBN 978-80-7400-459-9.

Podání návrhu

Podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení má zákonem jasně dané náležitosti. Rozhodně nestačí dlužníkem uvést, že má pohledávky 30 dnů po splatnosti a nedostačující je taktéž předložení důkazů v listinné podobě, které jsou uvedeny jako příloha insolvenčního návrhu. Zákonem jsou jasně dány náležitosti podání, mezi které patří:

- Označení příslušného soudu, kterému je určen insolvenční návrh,
- Označení dlužníka a navrhovatele,
- Uvedení všech relevantních skutečností, které naznačují úpadek či hrozící úpadek,
- Označení listinných důkazů,
- Uvedení petitu, tedy toho, čeho se navrhovatel tímto podáním domáhá a jak chce, aby soud rozhodl,
- Podpis osoby podávající návrh na zahájení insolvenčního řízení a datum.²⁶

K tomuto podání lze využít i elektronický tiskopis na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR na adrese: www.justice.cz v záložce Insolvence a dále formuláře. Tento dokument je interaktivní, čímž je výrazně usnadněno např. podání oddlužení. V záložkách týkajících se řízení tohoto typu jsou samozřejmostí i pokyny k vyplnění předepsaných elektronických formulářů.

S podáním insolvenčního návrhu souvisí i další náležitosti, jako je např. řešení otázky zastoupení dlužníka nebo úhrada zálohy na náklady insolvenčního řízení. Tato je, dá-li se to tak tak říci, pravidlem při postupu soudu. Tento ji ukládá na základě pravomocného rozhodnutí a to dle § 108 odst. 1 insolvenčního zákona a jeho výše může činit až 50 000 Kč. V případě nesplnění této povinnosti může daný soud insolvenční řízení příslušným usnesením zastavit.

²⁶ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zreka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

Obrázek č. 5 - Interaktivní přihláška pohledávky²⁷

PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY	
Soud	<input type="text"/> Spis. značka <input type="text"/> <input type="text"/> INS <input type="text"/> / <input type="text"/>
Dlužník	
☐ 01 Fyzická osoba ☐ 02 Právnícká osoba	
Věřitel	
☐ 03 Fyzická osoba ☐ 04 Právnícká osoba	
05 Korespondenční adresa ^{IV} ☐	
Elektronická adresa:	Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:
<input type="text"/>	<input type="text"/>

^I vyplní se pouze u zahraničních osob

^{II} datum narození se vyplní, pokud nebylo přiděleno rodné číslo

^{III} vyplňte pouze tehdy jedná-li se o fyzickou osobu podnikatele

^{IV} vyplňte pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

Příhláška pohledávky	
Pohledávka č. 1	+ -
Typ pohledávky:	<input type="text"/>
54 Celková výše přihlášených pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
55 Celková výše nezajištěných pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
56 Celková výše zajištěných pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
57 Počet pohledávek:	<input type="text"/>
58 Počet vložených stran:	<input type="text"/>

Věřitel prohlašuje, že údaje v přihlášce jsou pravdivé.

59 Seznam příloh:
Povinné přílohy:
1. Je-li věřitel právnícká osoba - výpis ze zahraničního obchodního rejstříku nebo obdobného registru, pokud nelze tuto skutečnost ověřit podle zákona o základních registrech v příslušném registru.
2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky.
3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci a plná moc není založena ve spise – plná moc.
4. Nabyli-li věřitel pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení – čestné prohlášení o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle jiného právního předpisu, včetně uvedení důvodu, pro který se podle jiného právního předpisu považuje za skutečného majitele.
<input type="button" value="Vložit elektronickou přílohu"/>
Zde uveďte veškeré přílohy, které jsou k přihlášce přikládány v listinné podobě:
1 <input type="text"/>

Podpisem stvrzuje:
60 V <input type="text"/> Dne <input type="text"/>
☐ Věřitel ☐ Zástupce
Způsob doručení přihlášky pohledávky na soud:
☐ Listinná podoba ☐ Datová schránka/e-mail ☐ ePodatelna MSp

²⁷ *Insolvenční rejstřík* [online]. 2019 [cit. 2019-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>>.

Příhláška pohledávky	
Pohledávka č. 1 + -	
Typ pohledávky:	<input type="text"/>
54 Celková výše přihlášených pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
55 Celková výše nezajištěných pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
56 Celková výše zajištěných pohledávek (Kč):	<input type="text" value="0,00"/>
57 Počet pohledávek:	<input type="text"/>
58 Počet vložených stran:	<input type="text"/>
<u>Věřitel prohlašuje, že údaje v přihlášce jsou pravdivé.</u>	
59 Seznam příloh:	
Povinné přílohy:	
1. Je-li věřitel právnická osoba - výpis ze zahraničního obchodního rejstříku nebo obdobného registru, pokud nelze tuto skutečnost ověřit podle zákona o základních registrech v příslušném registru. 2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky. 3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci a plná moc není založena ve spise – plná moc. 4. Nabyli-li věřitel pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení – čestné prohlášení o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle jiného právního předpisu, včetně uvedení důvodu, pro který se podle jiného právního předpisu považuje za skutečného majitele.	
<input type="button" value="Vložit elektronickou přílohu"/>	
Zde uveďte veškeré přílohy, které jsou k přihlášce přikládány v listinné podobě:	
1	<input type="text"/>
Podpisem stvrzuje:	
60 V	<input type="text"/>
Dne <input type="text"/>	
☐ Věřitel ☐ Zástupce	
Způsob doručení přihlášky pohledávky na soud:	
☐ Listinná podoba ☐ Datová schránka/e-mail ☐ ePodatelna MSp	

Insolvenční řízení je zahájeno dnem, kdy insolvenční návrh, který nevykazuje vady, dojde věcně příslušnému soudu (§ 97 odst. 1 InsZ).²⁸

Jsou-li všechny náležitosti i samotné podání v pořádku dojde k podání návrhu na insolvenční řízení, které je příslušný soud povinen zveřejnit na úřední desce soudu a současně tyto skutečnosti zveřejní v insolvenčním rejstříku a to dle § 71 odst. 1 insolvenčního zákona. Zároveň jsou prostřednictvím datové sítě vyrozuměni subjekty, mezi které se řadí např. finanční úřad nebo okresní správa sociálního zabezpečení.

²⁸ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 75. ISBN 978-80-7400-459-9.

V komentáři k § 97 až § 100 insolvenčního zákona je uvedeno, že k otázce vzniku škody způsobené porušením povinnosti podat insolvenční návrh ve smyslu § 98 IZ lze odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. prosince 2015, sp. zn. 29 Cdo 4269/2014, uveřejněný pod číslem 11/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, podle kterého „věřitel, který (ač tak mohl učinit) v propadné přihlašovací lhůtě nepřihlásil pohledávku za dlužníkem do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, nemá podle § 98 a § 99 IZ právo na náhradu škody nebo jiné újmy (způsobené nedobytností pohledávky) vůči osobě uvedené v § 98 odst. 2 IZ, která ve smyslu ustanovení § 98 odst. 1 IZ porušila povinnost podat insolvenční návrh na majetek dlužníka.“²⁹

Než se blíže zaměříme na jednotlivé způsoby řešení úpadku, je třeba také zmínit pojem - moratorium. Podle zákona o úpadku a způsobech jeho řešení je blíže specifikováno moratorium v § 115 takto: „*dlužník, který je podnikatelem, může do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele, do 15 dnů od jeho doručení insolvenčním soudem, navrhnout insolvenčním soudem vyhlášení moratoria; toto právo nemá právnická osoba v likvidaci.*“³⁰

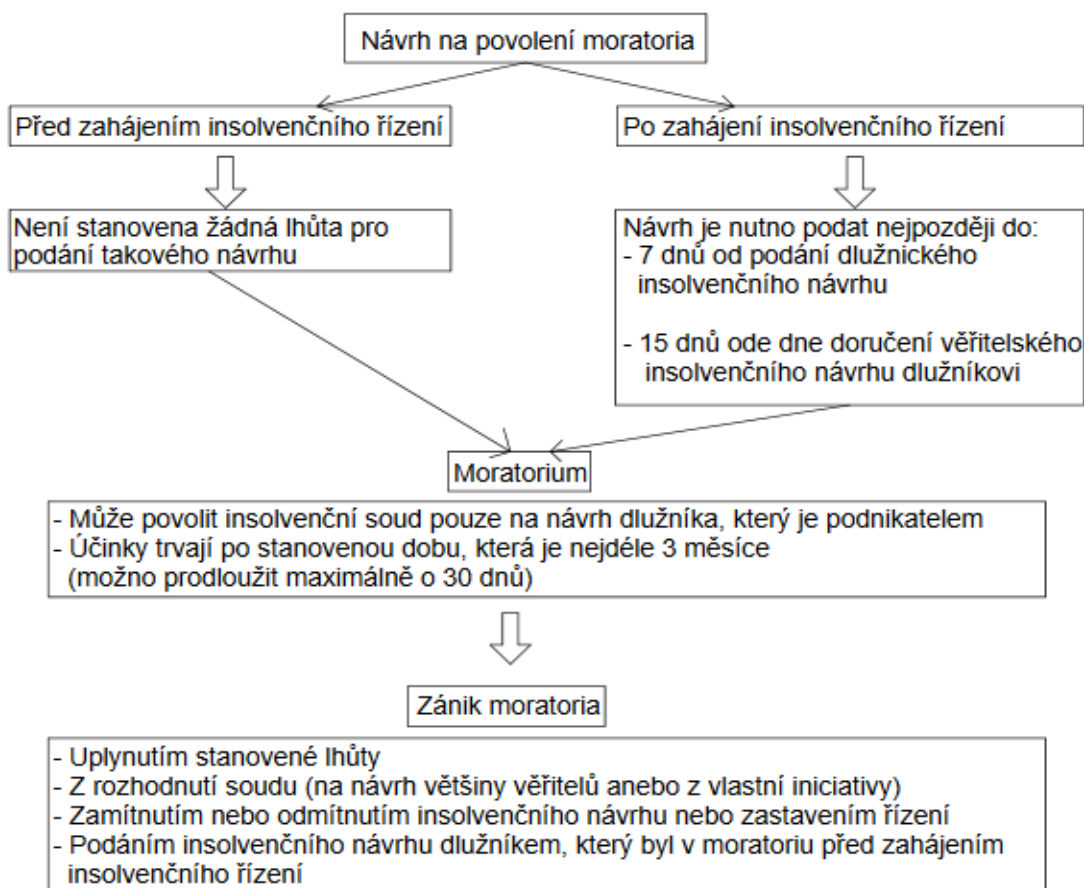
Toto ustanovení lze chápat jako formu ochranné lhůty, která byla vymezena v zákoně č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání. Jak ve své knižní publikaci uvádí doc. JUDr. Jiřina Hásová, Ph.D. obecným významem moratoria je pozastavení určité činnosti nebo odložení splátek závazku z mimořádných důvodů. Přistoupí-li dlužník k tomuto kroku, je mu dočasně poskytnuta ochrana před prohlášením úpadku, popř. hrozícímu úpadku a má příležitost nalézt východisko např. ve formě dohody o vypořádání závazků s věřiteli.³¹ I tento úkon je spjat s obecnými náležitostmi podání, které jsou doplněny o listinu obsahující údaje o poslední účetní uzávěre i písemné prohlášení věřitelů dlužníka, že s podáním moratoria souhlasí. Insolvenční soud v této věci musí rozhodnout velmi rychle, lze jej vyhlásit až na dobu 3 měsíců, na žádost soudu lze tuto lhůtu prodloužit o 30 dnů a proti rozhodnutí soudu o vyhlášení moratoria není přípustné odvolání.

²⁹ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 50, 51, 52. ISSN 1211-2437.

³⁰ HÁSOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. S. 317. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7179-595-7.

³¹ HÁSOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. S. 317. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7179-595-7.

Obrázek č. 6 - Moratorium³²

2.6 Rozhodnutí o úpadku a způsoby jejího řešení

Úpadek je obsažen v § 3 insolvenčního zákona a způsoby jeho řešení následně v § 4 téhož zákona. Podstatou úpadku je, jak již bylo výše v bakalářské práci popsáno, především více věřitelů dlužníka a závazky peněžitého charakteru, které jsou více jak 30 dnů po splatnosti. Cílem insolvenčního řízení pro subjekt v úpadku je především:

- Rychlé a hospodárné řízení,
- Co nejvyšší uspokojení věřitelů,
- Nové možnosti všech věřitelů stejného nebo obdobného postavení,
- Ochrana práv nabytých věřiteli v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení,

³² HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 59. ISBN 978-80-7400-459-9.

- Zákaz jednání směřujícího k uspokojení pohledávek věřitelů mimo insolvenční řízení.³³

Formy řešení hrozícího úpadku či úpadku jsou:

1. Konkurs,
2. Reorganizace,
3. Oddlužení,
4. Zvláštní způsoby řešení úpadku, které stanoví insolvenční zákon pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů (např. banky).

2.6.1 Konkurs

Konkurs, případně nepatrný konkurs je jak hovoří insolvenční zákon způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné nezajištěné pohledávky věřitelů uspokojovány z výnosu zpeněžení majetkové podstaty zásadně poměrně. Podstatou konkursu je rozprodej majetku dlužníka ať už jako celku, nebo po částech a poměrné rozdělení výtěžku z těchto prodejů mezi insolvenční věřitele podle klíče daného právní úpravou.³⁴

Pro tento druh insolvenčního řešení je typickým znakem, že se vztahuje nejen na existující majetek dlužníka, ale i na v průběhu insolvence budoucí dosažené příjmy.³⁵

Vzhledem k ustanovení § 165 odst. 1 insolvenčního zákona neuspokojené pohledávky nezanikají. Ode dne, kdy rozhodne soud v řízení o konkursu je nakládání s majetkem dlužníka pouze v režii insolvenčního správce. V jeho pravomoci je jak nakládání s majetkem dlužníka, tak např. uzavření dosud neuzavřených smluv, nebo rozhodování o trvání či netrvání smluv nájemních. V tomto typu řízení jsou věřitelé uspokojováni formou rozvrhu. Jako podklad slouží insolvenčnímu správci soudně schválený soupis majetkové podstaty. Ke zpeněžení majetku lze využít 4 způsoby a to:

- Veřejnou dražbu
- Prodej movitých věcí a nemovitostí

³³ HÁLEK, Vítězslav. *Insolvence ABC*. Bratislava: DonauMedia, 2011. s. 100. ISBN 978-80-89364-20-6.

³⁴ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo, s. 158. ISSN 1211-2437.

³⁵ BREBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG 2013 – Práce, mzdy, pojištění, s. 394. ISBN 978-80-7554-256-4.

- Prodej majetku mimo dražbu
- Prodej majetku v dražbě vedené soudním exekutorem

Prvotně se uspokojují pohledávky zajištěné a to ty, kde zajištění vzniklo před zahájením insolvenčního řízení. Pořadí se řídí obecně dobou vzniku zajištění pohledávky a rozhodující míra přijatých finančních prostředků je v případě věřitele uspokojovaného jako prvního v pořadí. Nutno podotknout, že po dosažení finančních prostředků z prodeje majetku dlužníka se jako první vyplácí odměna a částka výdajů insolvenčního správce a to dle ustanovení § 298 odst. 8 insolvenčního zákona.³⁶

Existuje i možnost, že v době trvání konkursu je dostatek volných finančních prostředků. V této situaci by insolvenční správce soudu navrhl částečný rozvrh. Uspokojeny mohou být pouze pohledávky zajištěné a s tímto rozvrhem musí souhlasit věřitelský výbor.

V závěru zpeněžení majetkové podstaty insolvenční správce předloží insolvenčnímu soudu konečnou zprávu, ve které musí podat celkovou charakteristiku jeho činnosti s vyčíslením finančních výsledků. Konečná zpráva musí obsahovat zejména přehled pohledávek za majetkovou podstatou, které již správce uspokojil a které ještě uspokojit zbývá, přehled vynaložených výdajů při správě majetkové podstaty, přehled zpeněžení majetkové podstaty s výsledkem, jehož bylo dosaženo. Dále musí vyústit ve vyčíslení částky, která má být rozdělena mezi věřitele a v označení těchto věřitelů s údajem o výši jejich podílu na této částce. Současně s konečnou zprávou předloží insolvenční správce i vyúčtování své odměny a svých vynaložených nákladů a soud vydá usnesení, kde se stanoví, že konkurs se ruší po splnění rozvrhového usnesení.³⁷

V případě tzv. nepatrného konkursu jde o řešení úpadku odklonem urychlujícím konkursní řízení. Prostřednictvím institutu nepatrného konkursu lze přijmout opatření, které umožňuje výrazně zkrátit délku řízení. O nepatrný konkurs se jedná v případě, že dlužníkem je fyzická osoba, která není podnikatelem, nebo nebyl zjištěn celkový obrat

³⁶ ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-11-18].

³⁷ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrčka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

dlužníka za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu přesahující částku 2.000.000 Kč a dlužník nemá víc než 50 věřitelů.³⁸

2.6.2 Reorganizace

Tento způsob řešení úpadku dlužníka je možností pro podnikající osobu, kde je předpokladem zachování činnosti a funkčnosti podniku a jeho další fungování podle tzv. reorganizačního plánu. Reorganizace je popsána v insolvenčním zákoně pod § 316 odst. 1 takto: *„reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů.“*³⁹

Zásadní význam v reorganizaci představuje tzv. reorganizační plán, který vymezuje právní postavení dotčených osob v důsledku povolené reorganizace a další průběh insolvence. Přednostní právo k sestavení takového plánu má dlužník, který se ale svého práva může vzdát. V takovém případě schůze věřitelů určí jinou osobu, která má přednostní oprávnění sestavit výše zmiňovaný reorganizační plán. Tento je poté předkládán insolvenčnímu soudu. Reorganizační plán by měl vždy obsahovat:

1. Rozdělení věřitelů do skupin, s určením, jak bude nakládáno s pohledávkami věřitelů,
2. Určení způsobu reorganizace,
3. Určení opatření k plnění reorganizačního plánu, zejména z hlediska nakládání s majetkovou podstatou, a s určením osob, které s ní mohou nakládat,
4. Údaj o tom, zda bude pokračovat provoz dlužníkovy podniku nebo jeho části a za jakých podmínek,
5. Uvedení osob, které se budou podílet na financování reorganizačního plánu, nebo převezmou některé dlužníkovy závazky anebo zajistí jejich splnění, včetně určení rozsahu, v němž jsou ochotny tak učinit,
6. Údaj o tom, zda a jak reorganizační plán ovlivní zaměstnanost v dlužníkově podniku, a o opatřeních, která mají být v tomto směru dána,

³⁸ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

³⁹ ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-11-18].

7. Údaj o tom, zda, a jaké závazky vůči věřitelům bude mít dlužník po skončení reorganizace.⁴⁰

2.6.3 Oddlužení

Dalším ze sanačních způsobů řešení úpadku je oddlužení. Tento způsob je založen na principu částečné úhrady dluhů po dobu běžící lhůty oddlužení a osvobození od zbývajících neuhrazených dluhů. Oddlužení probíhá ve formě zpeněžení majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře případně kombinací obou forem.

V hlavě V. § 389 insolvenčního zákona je vyspecifikováno, kdo může využít řešení svých dluhů oddlužením. Mimo jiné je v odst. 2 uvedeno, že dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, jestliže s tímto vyjádří svůj souhlas věřitelé.⁴¹

Dle komentáře k § 389 byla v minulosti často řešena definice dluhu z podnikání a to i judikaturou a to např. v usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. září 2015, sen. zn. 1 VSOL 918/2015, jež bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 49/2016 (dále též R 49/2016). V tomto rozhodnutí Vrchní soud v Olomouci mimo jiné konstatoval, že „*podmiňuje-li věřitel, vůči němuž má dlužník dluh z podnikání, svůj souhlas s řešením dlužníkovy úpadku oddlužením uspokojením 100 % všech jeho pohledávek, nelze to považovat za souhlas s řešením úpadku oddlužením ve smyslu ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) IZ.*“⁴²

Udělený souhlas je výsledkem kvalifikovaného hlasování, z něhož vyplývá, že je dlužník opět oprávněn částečně nakládat se svým majetkem. Přičemž samozřejmostí jsou určitá opatření a nemožnost nakládat s majetkem, který je určen ke zpeněžení, popř. k zajištění pohledávek. Příslušný návrh na povolení oddlužení musí podepsat i manželka/manžel dlužníka s tím, že zde uvede výslovný souhlas s tímto způsobem řešení.

⁴⁰ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁴¹ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 288. ISSN 1211-2437.

⁴² BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 289. ISSN 1211-2437.

Zpeněžení majetkové podstaty – tento způsob je velmi blízký konkursu a taktéž se majetek a další majetkové hodnoty dlužníka a to takové, které vlastnil do okamžiku soudem zveřejněného povolení oddlužení, zpeněží prostřednictvím insolvenčního správce.⁴³

Plnění splátkového kalendáře – při této formě je dlužník povinen po dobu maximálně 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům určitou částku ze svých příjmů a to podle poměru pohledávek nezajištěných věřitelů. Tuto částku rozvrhne insolvenční správce podle schváleného oddlužení.⁴⁴

Kombinace obou forem v oddlužení – tato forma byla vložena až do novelizovaného insolvenčního zákona č. 64/2017 Sb., účinného od 1. července 2017 a její užití by mohlo být přínosné v případech, kdy se již na počátku insolvence bude zdát, že uspokojení nezajištěných věřitelů by bylo srovnatelné jak v případě plnění splátkového kalendáře, tak zpeněžením majetku dlužníka.⁴⁵

Je-li ale oddlužení řešeno oběma formami současně (jejich kombinací) a přebytek výtěžku zpeněžení majetku tvořícího předmět zajištění má režim oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, je insolvenční správce povinen postupovat podle § 398 odst. 2 a podle § 408 odst. 4 insolvenčního zákona obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu, tj. uzavřít část oddlužení zpeněžením majetkové podstaty (§ 302 až § 307 insolvenčního zákona), a to bez ohledu na stav současně probíhajícího oddlužení plněním splátkového kalendáře (s jedinou výjimkou spočívající v nezbytnosti zohlednit míru dosavadního uspokojení věřitelů splátkovým kalendářem při rozvrhu tak, aby nezajištění věřitelé neobdrželi celkově více, než kolik činí hodnota zajištěných pohledávek).⁴⁶

Jestliže splní dlužník řádně a včas všechny povinnosti vyplývající ze schváleného způsobu oddlužení, vydá insolvenční soud usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení. Uvedené osvobození se týká také těch věřitelů, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo a také věřitelů, kteří své

⁴³ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁴⁴ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁴⁵ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁴⁶ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 302. ISSN 1211-2437.

pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, i když tak učinit měli. Splnění oddlužení insolvenční soud vezme na vědomí rozhodnutím, proti němuž není odvolání přípustné. Nabytím právní moci tohoto rozhodnutí insolvenční řízení končí.⁴⁷

2.7 Majetková podstata

Tento pojem taktéž spadá do problematiky insolvenčního práva a jeho pojem, rozsah a obsah majetkové podstaty je obsažen v insolvenčním zákoně v § 205 až § 208. Pro vymezení majetkové podstaty je rozhodující, kdo podal insolvenční návrh. Jak uvádí ve své odpovědi na otázku týkající se majetkové podstaty JUDr. Pavel Berger, který je advokát a insolvenční správce, podá-li insolvenční návrh dlužník, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil ke dni zahájení insolvenčního řízení, jakož i majetek, který dlužník nabyt v jeho průběhu. Podá-li insolvenční návrh věřitel, patří do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil v době kdy insolvenční soud zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem předběžným opatřením, majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku dlužníka, a majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení po vydání těchto rozhodnutí.⁴⁸

Co se rozumí pod pojmem majetek obecně, lze dohledat v občanském zákoně č. 89/2012 Sb., a to v § 495 jako souhrn všeho, co osobě patří.⁴⁹

Obsahově majetková podstata především zahrnuje peněžní prostředky, movité a nemovité věci, mzdu dlužníka nebo jeho podnik či obchodí podíl. Dále je možno zařadit do kategorie majetku např. vkladní knížky, cenné papíry, dávky nemocenského nebo důchodového pojištění, peněžitou pomoc v mateřství a také podporu v nezaměstnanosti. Současně je zakotveno v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v § 321, 322 odst. 1 a 2, které věci nepodléhají výkonu rozhodnutí. Těmi jsou např. běžné oděvní součásti a obuv, obvyklé vybavení domácnosti (lůžko, stůl, židle, kuchyňské nádobí, lednice, pračka) dále pak např. studijní a náboženská literatura, hračky, snubní prsten,

⁴⁷ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrčka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁴⁸ *Asociace insolvenčních správců o. s.* [online]. 2020 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.asis.cz/>>.

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-1-19].

zdravotnické potřeby a finanční prostředky v hotovosti odpovídající dvojnásobku životního minima.⁵⁰

Zjištění majetkové podstaty je jedním z úkolů insolvenčního správce a předpokladem je plná součinnost dlužníka při pořízení soupisu jeho majetku. Následně dojde k jeho ocenění a zveřejnění v insolvenčním rejstříku. V případě, že je obsahem soupisu i majetek patřící třetí osobě, tato se může bránit formou podání žaloby na vyloučení této části majetku z majetkové podstaty dlužníka a to ve lhůtě 30 dnů. Vyloučení majetku je obsaženo v ustanovení § 225 odst. 1 a odst. 2 insolvenčního zákona.⁵¹

2.8 Přihlášky pohledávek věřitelů

Nejběžnější způsob jakým může věřitel uplatnit své pohledávky vůči dlužníkovi v insolvenčním řízení je podání přihlášky. Tento úkon je v insolvenčním zákoně č. 182/2006 Sb, a to v ustanovení § 2 písm. h) označen jako „*procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení.*“⁵²

Podání přihlášky a s tím související se nachází pod § 173 až § 186 výše zmiňovaného zákona. Všichni věřitelé jsou oprávněni podávat přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení a po uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Do insolvenčního řízení se přihlašují všechny pohledávky dlužníka a to včetně těch, které již byly uplatněny u soudu, nebo těch, kde probíhá vymáhání pohledávek prostřednictvím rozhodnutí nebo exekuce. Podat přihlášku pohledávky lze elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem, písemně, nebo prostřednictvím datové schránky.⁵³

Dle komentáře k § 173 „*insolvenční zákon stanoví, že v rámci insolvenčního řízení mohou být uspokojeny jen řádně a včas přihlášené pohledávky.*“⁵⁴

⁵⁰ ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb., ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-1-19].

⁵¹ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem.* Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 149. ISSN 1211-2437.

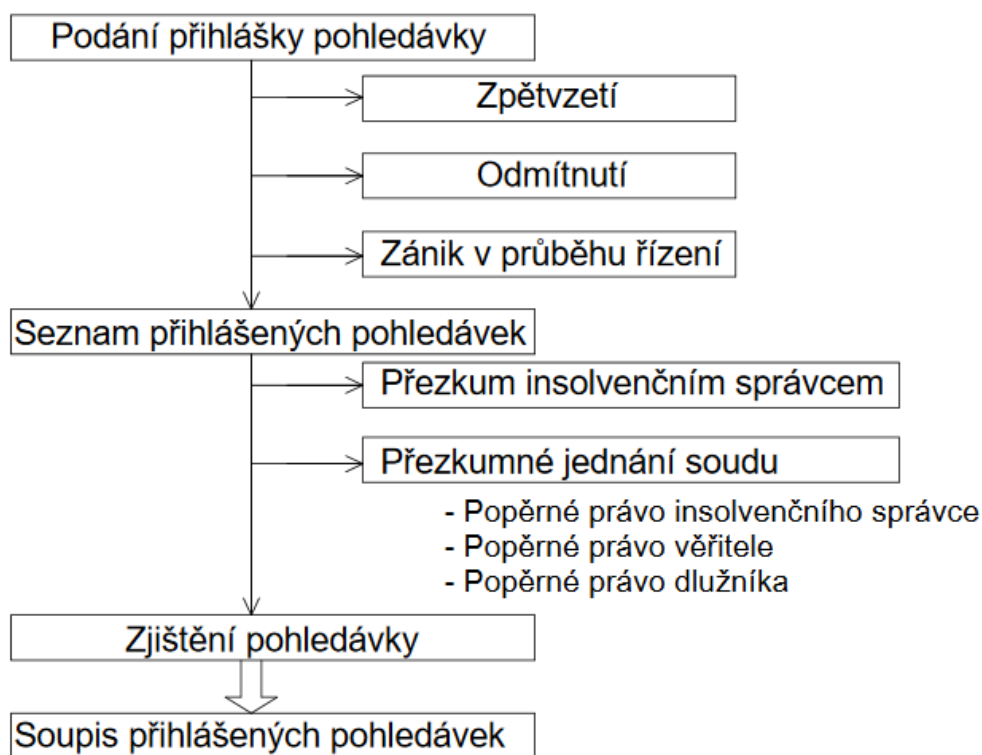
⁵² BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem.* Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 11. ISSN 1211-2437.

⁵³ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrečka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁵⁴ BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem.* Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., s. 127. ISSN 1211-2437.

Podle výše uvedeného je podání přihlášky pohledávky významné z hlediska účastenství v insolvenčním řízení, jelikož se věřitel stává účastníkem řízení od okamžiku podání přihlášky pohledávky u insolvenčního soudu.⁵⁵

Obrázek č. 7 – Způsoby naložení s přihlášenými pohledávkami⁵⁶

Přihláška pohledávky musí kromě obecných náležitostí obsahovat též důvod vzniku a výši přihlašované pohledávky. Je-li pohledávka zajištěná, pak se též uvádí doba vzniku zajištění a druh zajištění. Příslušnou pohledávku je nutno vždy vyčíslit v penězích, i když jde o pohledávku nepeněžitou. Veškeré skutečnosti uvedené v přihlášce musí být podloženy příslušnými listinnými důkazy a to především výkazy nedoplatků, platebními výměry nebo usneseními soudu o nařízení výkonu rozhodnutí. Lhůta pro podání přihlášky počíná zahájením insolvenčního řízení a končí do 2 měsíců. V případě pozdě podané přihlášky insolvenční soud k těmto nepřihlíží a takto podané přihlášky se v insolvenčním

⁵⁵ KOZÁK, J. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s. 61. ISBN 978-80-7552-932-9.

⁵⁶ HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 133. ISBN 978-80-7400-459-9.

řízení nezohlední. V průběhu insolvenčního řízení lze taktéž vzít svou přihlášku pohledávky zpět a tím zároveň dojde k zániku účasti věřitele v tomto řízení.⁵⁷

2.9 Přezkumné jednání

Podstata přezkumného jednání je obsažena v § 190 – 191 insolvenčního zákona a spočívá v přezkumu všech přihlášených pohledávek dle předloženého seznamu insolvenčním správcem. Insolvenční soud nařídí přezkumné jednání na určitý termín a je pravidlem, že se ho zúčastní insolvenční správce, dlužník a věřitelé. Jednání o přezkumu by mělo nastat nejpozději do 2 měsíců od uplynutí možnosti přihlášení pohledávek. V případě velkého množství podaných přihlášek lze na základě rozhodnutí soudu tuto lhůtu prodloužit.

Výjimkou je forma oddlužení, kdy se ústní jednání nekoná a insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku seznam přihlášených pohledávek spolu se zprávou o přezkumu. V té insolvenční správce u každé pohledávky uvede, zda byla tato popřena jím, dlužníkem nebo věřitelem. Dalším krokem je vypracování písemné zprávy o přezkumu, která obsahuje jednání s dlužníkem, seznam přihlášených pohledávek a taktéž písemné vyrozumění věřitele, jehož nevykonatelná pohledávka byla v tomto jednání popřena.⁵⁸

Nastane-li situace, kdy se některá ze zainteresovaných stran domnívá, že daná pohledávka je např. promlčena, neodpovídá výše pohledávky (§ 194 IZ) nebo uvedené pořadí pohledávky (§ 195 IZ) toto namítne. Tímto krokem dojde k zahájení procesního úkonu - popření pohledávky. Největší rozsah „pravomocí“ má insolvenční správce, který jako první uvede u každé přihlášené pohledávky své stanovisko. Důležité v tomto kroku je, jestli je popřena pohledávka vykonatelná nebo nevykonatelná. Tuto možnost má samozřejmě i dlužník. V jeho případě se rozlišuje způsob řešení úpadku. Konečně i věřitelé mají své právo popřít přihlášené pohledávky a to na předepsaném formuláři a to nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce. Kterou pohledávku lze považovat za zajištěnou nalezneme v § 201 insolvenčního zákona:

⁵⁷ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

⁵⁸ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zrcka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

1. je tím taková pohledávka, kterou nepopřel ani insolvenční správce ani žádný z přihlášených věřitelů
2. je tím taková pohledávka, kterou nepopřel insolvenční správce a popření přihlášeného věřitele odmítl soud
3. je tím taková pohledávka, kterou insolvenční správce nebo věřitel popřel, ale poté vzal své popření zpět
4. rozhodnutím insolvenčního soudu ve sporu o její pravost, výši nebo pořadí.⁵⁹

2.10 Skončení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení především končí vydáním rozhodnutí insolvenčního soudu, a to v závislosti na jednotlivých druzích řešení úpadku a to:

- zrušením konkursu, tzn. nabytím právní moci rozhodnutí, kterým se konkurs ruší
- splněním reorganizačního plánu, tzn. nabytím právní moci rozhodnutí o končící reorganizaci
- splněním oddlužení, tzn. nabytím právní moci rozhodnutí o tomto splnění

Konkurs lze ale zrušit i na základě návrhu dlužníka a to v případě, kdy všichni věřitelé a insolvenční správce s touto variantou souhlasí a kde podpisy všech zúčastněných stran jsou úředně ověřeny. I reorganizaci je možno ukončit zrušením rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu. A ani při řešení oddlužení není jediným ukončovacím aktem splnění oddlužení, ale taktéž ukončení insolvenčního řízení pro zjištění nepoctivého záměru dlužníka, jestliže v průběhu řízení dochází k nedbalému přístupu dlužníka k jeho povinnostem vyplývajících z insolvenčního řízení.⁶⁰

Ze své praxe zaměstnanec Okresní správy sociálního zabezpečení jako další důvod např. uvádím taktéž již v prvopočátku řízení zásadní fakt a tím je nesplnění soudem stanovené povinnosti úhrady předepsané zálohy na náklady insolvenčního řízení.

Jak ve svém článku uvádí JUDr. František Púry, Ph. D. skončení insolvenčního řízení může v některých případech souviset i s trestním právem i když tyto případy nejsou

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-1-22].

⁶⁰ Metodický pokyn ředitele sekce sociálního pojištění Mgr. Kryštofa Zreka k postupu ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

zcela běžnou praxí. Případné porušení zákonem nastavených pravidel insolvence a způsobů úpadků lze mnohdy chápat jako spáchání trestného činu a v těchto situacích lze vyvodit pachatelovu trestní odpovědnost. Avšak nelze toto chápat tak, že při každém nesouladu s pravidly insolvence se jedná o trestný čin podle zákona č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů – trestní zákoník a podle zákona č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů - trestní řád. Mezi tzv. úpadkové delikty lze zařadit např. zvýhodnění jednoho věřitele, nebo poškození věřitele. Vzhledem k řešení především finanční stránky věci lze do této kategorie zahrnout i majetkovou trestnou činnost spočívající např. v porušení povinností při správě cizího majetku, nebo zpronevěry či úvěrového podvodu.⁶¹

Pro představu ve své práci uvádím třeba ustanovení § 225 trestního zákoníku, který říká: *„Kdo v insolvenčním řízení maří nebo hrubě ztěžuje výkon funkce insolvenčního správce, a tím ohrozí účel insolvenčního řízení, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.“*⁶²

⁶¹ *Insolvenční zákon - komentář* [online]. 2020 [cit. 2020-1-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.insolvenčni-zakon-komentar.cz/onb/33/obecne-k-trestnym-cinum-souvisejicim-s-insolvencnim-rizenim-ČR-2020>>.

⁶² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-1-29].

3 Analýza postavení věřitele v insolvenčním řízení u konkrétního dlužníka

V praktické části bakalářské práce je proveden rozbor konkrétního případu osoby, jež je podnikatelem a zároveň se dostala do platební neschopnosti. Jsou zde rozebrány jednotlivě vystavené platební výměry i výkazy nedoplatků, úkony prováděné při vymáhání pohledávek a další zákonné postupy, kterými se OSSZ jako věřitel domáhá úhrady dluhů. Posledním úkonem, kterým je dlužníkovo podání spočívající v insolvenčním návrhu na povolení oddlužení končí proces vymáhání a nastupují insolvenčním zákonem a příslušným krajským soudem stanovené postupy. Vzhledem k analýze, reálně existujícího podnikatele a jeho nedoplatků a dalších náležitostí souvisejících s touto osobou, jsou z důvodu obecného nařízení o ochraně osobních údajů známé také pod pojmem GDPR (General Data Protection Regulation) některé údaje zkráceny, jiné upraveny tak, aby nedošlo k neoprávněnému zacházení s osobní daty, včetně osobních údajů.

Dlužník, který je v bakalářské práci označen jako pan R. V. je držitelem živnostenského oprávnění v oboru zednictví a provádění staveb, jejich změn a odstraňování. Obě tato živnostenská oprávnění jsou platná a svou podnikatelskou činnost zahájil dle evidence OSSZ Příbram dne 26. 6. 1995. Jak je uvedeno v teoretické části bakalářské práce výkonem výše uvedených činností se stává osobou samostatně výdělečně činnou a z tohoto „titulu“ má vůči OSSZ Příbram zákonem dané závazky.

3.1 Vznik dluhu na pojistném

Neplněním těchto závazků, spočívajícím v nehrazení předepsaných měsíčních záloh a to v předepsaných intervalech a splatných nedoplatků vyplývajících z titulu OSVČ i z titulu zaměstnavatele se pan R. V. vždy po podání přehledů o příjmech a výdajích a přehledů o výši pojistného za určitá období, dostával do rozsáhlejšího množství dluhů a nemožnosti dostát svým závazkům, jak vůči státním institucím tak soukromým věřitelům. Při jednom z osobních rozhovorů autorky bakalářské práce s dlužníkem dokonce tento uváděl skutečnost, že vzhledem k tomu, že v určitém období výkonu své činnosti zaměstnávala jeho firma i 27 zaměstnanců zvažoval, zda uhradí pojistné na sociální a zdravotní pojištění, nebo radši dá výplatu svým zaměstnancům. Uváděl, že

zaměstnává ve stavební firmě především muže, od kterých se očekává, že budou živitelé rodin a nikdo prý není v horším postavení než zaměstnavatel, který má předstoupit před zaměstnance a sdělit jim, že se firmě nedaří tak jak by mělo, že má firma problémy i se zákazníky, kteří neuhradily faktury za odvedenou práci. S tímto tvrzením se podle osobních zkušeností setkává autorka práce poměrně často a tento problém samozřejmě v časté míře zapříčiňuje to, že podnikatel nemá kde vzít finanční prostředky na úhradu základních a ze zákona povinných plateb a zároveň dostát svým závazkům coby zaměstnavatel. Takto se dostává do tzv. dluhové pasti. Neví kde vzít finance a tak se rozhodne pro nezaplacení té či oné povinnosti, popř. si vyřídí půjčku u bankovních, ale i nebankovních institucí. Při takto vyřízené půjčce především přes internet, kde není třeba v podstatě žádných dokladů o příjmech žadatele, je víc než evidentní, že úrok bude převyšovat např. i 5 %. Což může být úrok pro začínajícího podnikatele, nebo podnikatele ve finančních problémech tím posledním krokem k tomu, aby zjistil, že dostat se z takovýchto finančních problémů je velmi složité a mnohdy až nereálné.

V OSSZ Příbram vydaných platebních výměrech OSVČ, týkající se splatných nedoplatků je zmiňováno ustanovení § 15 zákona č. 589/1992 Sb., v platném znění, kde je uvedeno, že je osoba, která alespoň po část roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. V poučení uvedeném v platebním výměru je taktéž doplněna možnost podání odvolání a to do 15 dnů ode dne doručení a to k České správě sociálního zabezpečení, krajské pracoviště pro Prahu a Střední Čechy.

3.2 Průběh vymáhání

Vymáhání splatné pohledávky je OSSZ Příbram pravidelně zahajováno způsobem neformální písemné výzvy k úhradě nedoplatku. Tento postup je v podstatě posledním pokusem jak upozornit dlužníka na dluh vůči OSSZ Příbram a na nesplnění povinnosti spočívající v úhradě nedoplatku v řádné výši i termínu. Tímto způsobem se OSSZ Příbram snaží předejít samotnému exekučnímu řízení a pokouší se o, dá-li se to takto nazvat, „smírný postup“. Na základě praktických zkušeností autorky s uvedenými postupy, je dalším aspektem hovořícím pro zasílání těchto neformálních výzev bezesporu fakt, že mnoho podnikatelů nepřebírá zásilky určené do vlastních rukou výhradně jen

adresáta a to ať z důvodu vědomého vyhýbání převzetí úředních zásilek, nebo platnou adresou trvalého bydliště je pouze sídlo městského, popř. obecního úřadu. Mnohdy tito lidé pobývají na adresách svých partnerů, popř. v pronájmech a označení schránky je pro ně z jejich pohledu bezvýznamné. Dle autorky bakalářské práce lze konstatovat, že doručování písemností, obzvláště subjektům, kteří se vyhýbají styku s úřady, nehodlají svou nastalou finanční situaci řešit, nebo jsou prostě jen typem lidí, kteří nemají zodpovědný přístup k životu a ke svým povinnostem je opravdu problémem, se kterým se potýká snad každá státní instituce. Zásilky na městských a obecních úřadech se uloží na povinně dlouhou dobu, ale dle názoru autorky bakalářské práce je jen mizivé procento těch lidí, kteří v pravidelných intervalech dochází na příslušný úřad a vyzvedávají si korespondenci.

Každý OSVČ, který má neuhrazený nebo jen zčásti uhrazený platební výměr prochází formou seznamu předepsaných osobních údajů tzv. součinnostními dotazy. Tyto dotazy jsou důležité z hlediska provádění exekučních srážek, protože díky těmto údajům má pracovník oddělení vymáhání povědomost o účtech (běžných, úvěrových, spořicí) vedených u bank na jednotlivé OSVČ. Dalším podstatným údajem je vlastnictví, nebo spoluvlastnictví nemovitostí v určitém katastrálním území, pobírání některého z typů důchodů vyplácených Českou správou sociálního zabezpečení nebo zaměstnanecký poměr.

V případě pana R. V. byly využity všechny zákonné možnosti jak vymoci dluh vůči OSSZ Příbram. Mezi tyto bezesporu v dřívější době patřilo např. podání návrhu na prodej movitých věcí povinného. Příslušný okresní soud poté v daném případě vyrozuměl OSSZ Příbram, že soupis movitých věcí nebyl možný, neboť dlužník vlastní jen věci osobní potřeby, zjištěný majetek není ve vlastnictví dlužníka a taktéž je bez finanční hodnoty. V součinnosti s městským úřadem bylo zjišťováno i vlastnictví osobního automobilu. Vzhledem k neutuchající situaci spočívající v nárůstu dluhů, byl učiněn zajišťovací krok v podobě zřízení soudcovského zástavního práva, kdy bylo praxí, že soud na návrh OSSZ Příbram vydal příslušné usnesení. Pozdější zákonnou úpravou již je možné, že OSSZ Příbram sama vydá rozhodnutí o zřízení zástavního práva včetně návrhu na povolení vkladu do katastru nemovitostí. Katastrální úřad příslušný podle katastrálního území kde se nachází zastavená nemovitost, vydá po obdržení takového rozhodnutí plombu, což znamená, že od té chvíle nelze s danou nemovitostí jakkoliv disponovat. Nelze ji prodat, darovat, rozdělit nebo převést.

Zajišťovací kroky, způsob a datum zajišťovacího úkonu pohledávky formou zástavního práva budou poté v insolvenčním řízení důležitým mezníkem pro pořadí pohledávek OSSZ Příbram a jejich reálné šance na alespoň částečné uspokojení.

V případě pana R. V. je v současné době zahájeno městským úřadem vyvlastňovací řízení spočívající v žádosti Ředitelství silnic a dálnic ČR jako vyvlastnítele a pana R. V. jako vyvlastňovaného o odnětí vlastnického práva k pozemku a to pro uskutečnění veřejně prospěšné stavby, kterou je výstavba rychlostní komunikace D4, stavba Lety – Milín.

Při vymáhání pohledávek pana R. V., kdy tyto jsou považovány za přednostní pohledávky, byly u jednotlivých platebních výměrů a výkazů nedoplatků OSSZ Příbram učiněny všechny možné zákonné kroky k tomu, aby došlo k uhrazení dluhů. Byla několikrát využita forma správní exekuce a to ať na peněžní prostředky na bankovním účtu dlužníka, tak exekuce prostřednictvím srážek ze mzdy nebo z hmotných dávek podpory v nezaměstnanosti. Prováděné srážky ze mzdy a jiných příjmů dlužníka v souvislosti s insolvenčním řízením jsou věcí zcela běžnou, nicméně praxe autorky práce ukazuje, že účetní zaměstnavatelů nejsou v této problematice zcela správně orientováni. Základním rozdílem je, mají-li být srážky ze mzdy deponovány, vypláceny, nebo vůbec neprováděny. Zákaz provádění srážek ze mzdy dlužníka se vztahuje pouze na vyplácení sražených a deponovaných částek ve prospěch navrhovatele. Toto znamená, že i po zahájení insolvenčního řízení se nadále provádí srážky ze mzdy dlužníka, ale tyto nesmí být vypláceny exekučním orgánům. Další úskalí v této problematice spatřuje autorka práce též v dělení pohledávek na přednostní a nepřednostní, kdy osoby zpracovávající účetnictví a mzdové podklady zaměstnanců mnohdy vůbec nepřikládají význam tomuto dělení. Zároveň nezohledňují ani podstatný fakt, kterým je pořadí pohledávek. Směrodatné je v těchto případech datum doručení exekučního příkazu prvnímu plátcí mzdy. Obrácenou stranou, jak se domnívá autorka bakalářské práce, je fakt, že jakmile vstoupí dlužník do zaměstnaneckého poměru jeho zaměstnavatel je během velmi krátké doby doslova zahrnut exekučními tituly a poté buď ukončí zaměstnavatel pracovní poměr s dlužníkem dohodou, nebo což není ojedinělá varianta, dlužník ukončí pracovní poměr ve zkušební době z vlastní vůle a opět se začlení mezi nepracující obyvatele a takto znemožní postupné umořování dluhu.

Například pan R. V. byl během roku 2012 v pracovním poměru ve stavební firmě na okrese Příbram. OSSZ obratem zaslala plátcí mzdy exekuční příkaz srážkami ze mzdy.

Zpětnou vazbou OSSZ Příbram obdržela oznámení plátce mzdy o tom, v jakém pořadí se dané pohledávky nachází. Z tohoto bylo patrné, že dluhy narůstají a věřitelů přibývá a situace se začíná stávat neúnosnou. Plátce mzdy pana R. V. na základě těchto skutečností dělí správně pohledávky na přednostní a nepřednostní a vyplácí některým věřitelům v úvodu pořadí poměrnou část taktéž s přihlédnutím k nezabavitelné částce. Což je částka, která panu R. V. musí zůstat a to z důvodu zajištění jeho základních životních potřeb. Tato se odvíjí z aktuálního životního minima člověka a normativních nákladů na bydlení.

Vzhledem k této eskalující finanční situaci pana R. V. byla několikrát v průběhu dlužníkovy samostatné výdělečné činnosti využita i forma předvolání. Pan R. V. se vždy dostavil k osobnímu jednání na OSSZ Příbram, avšak bylo patrné již z jeho ústního sdělení, že se dostal do dluhové pasti, nemá reálnou možnost uhradit dluh zcela a ani postupně ve formě splátkového kalendáře, není schopen dodržet nastavené úhrady a na nastalou situaci si začíná zvykat a tendence prohlubování finančních problémů ho nechává vcelku chladným. Při osobním jednání vždy přislíbil, že pravidelně začne docházet k úhradě předepsané zálohy OSVČ a zároveň bude měsíčně hradit nedoplatky zahrnuté do platebních výměrů. Opakovaně pan R. V. uváděl jako hlavní důvod pro svůj stále se zvyšující dluh mimo jiné problémy s fakturací, kdy zákazníci neuhradily vystavené faktury za odvedenou práci a tudíž neměl pan R. V. z čeho uhradit své závazky. Rozborem dalších aspektů, ve kterých autorka práce spatřuje ztíženou pozici dlužníka je fakt, že pan R. V. byl po nějakou dobu i zaměstnavatelem. Bezesporu i tato skutečnost později přispěla ke vstupu do insolvence, neboť se celkový dluh zvýšil o dlužné pojistné na sociálním zabezpečení za zaměstnance.

Z důvodu velkého počtu věřitelů se několik z nich snažilo vymoci pohledávku prostřednictvím soudního exekutora, který vydal dražební vyhlášku na majetek dlužníka. Do těchto dražeb samozřejmě i OSSZ Příbram přihlásila svoje pohledávky za panem R. V. a tyto buď byly uhrazeny jen částečně, nebo vůbec. Hlavní důvod neúplného, nebo zcela žádného uhrazení pohledávek spatřuje autorka bakalářské práce v nízké hodnotě prodávané nemovitosti, popř. v poměrně vysoké částce odměny soudního exekutora, kdy po vydražení nemovitostí pana R. V. byla souhrnná částka použita k částečné úhradě dluhu navrhovatele a plné odměně soudního exekutora. Takto byla rozdělovaná podstata vyčerpána.

Dle názoru a pracovních zkušeností autorky bakalářské práce dospěla celková životní situace pana R. V. skutečně do krajnosti tím, že proti jeho osobě byly zahájeny úkony trestního řízení Policií České republiky a to pro podezření z přečinu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 odst. 1 trestního zákoníku. K tomuto trestnímu řízení se OSSZ Příbram připojila.

Rozčleněním důvodů neustálého koloběhu příjmů a výdajů, kdy výdaje byly očividně větší než příjmy, ale i z důvodu neustálé a nemalé snahy věřitelů domoci se svých práv bylo jediným východiskem z této finančně složité a pro člověka psychicky velmi náročné, životní situace podání insolvenčního návrhu a to formou oddlužení.

Pro lepší názornost výše pohledávek za subjekt OSVČ autorka práce uvádí vlastní jednoduchou tabulku č. 1, kde jsou uvedeny jednotlivé nedoplatky, které byly ošetřeny OSSZ Příbram vydáním příslušných platebních výměrů.

Tabulka č. 1 – Seznam platebních výměrů⁶³

platební výměr číslo	datum vystavení	částka
711/2005	20. 10. 2005	19 913,00 Kč
905/2006	04. 12. 2006	45 530,00 Kč
896/2007	18. 09. 2007	50 717,00 Kč
778/2008	27. 08. 2008	35 966,00 Kč
498/2009	03. 10. 2009	40 966,00 Kč
172/2010	09. 07. 2010	36 692,00 Kč
480/2011	14. 09. 2011	49 023,00 Kč
416/2012	17. 08. 2012	48 046,00 Kč
547/2013	05. 09. 2013	51 756,00 Kč
1436/2014	12. 12. 2014	41 471,00 Kč
1374/2015	14. 12. 2015	31 407,00 Kč
579/2016	14. 10. 2016	1 991,00 Kč

Pan R. V. využil zákonné možnosti a z důvodu rozsáhlých dluhů a množství věřitelů, kterých podle přihlášky pohledávek bylo celkem 21, podal dne 13. června 2018 prostřednictvím advokáta, jemuž udělil plnou moc na Krajský soud v Českých Budějovicích návrh na povolení oddlužení. Tento návrh byl krajským soudem přijat dne 18. června 2018 v čase 8.50 min. Dlužník uvedl veškeré předepsané náležitosti, jakými

⁶³ Zdroj: Vlastní, autorka 2019.

jsou nejen splatné pohledávky, ale i své identifikační údaje, kterými jsou např. IČO, rodné číslo, datum a místo narození, rodinný stav, ale i příjmy, které lze očekávat a to v období 12 kalendářních měsíců, počet vyživovaných osob a veškerý svůj majetek. Téhož dne byla pod příslušným číslem jednacím Krajským soudem v Českých Budějovicích zveřejněna vyhláška a tímto bylo zahájeno insolvenční řízení. Následně je dne 14. září 2018 vydáno usnesení o insolvenčním návrhu dlužníka spojeném s návrhem na povolení oddlužení a to Krajským soudem v Praze pod příslušným číslem jednacím KSPH, kde je řečeno, že se zjišťuje úpadek pana R. V. a povoluje se jeho řešení oddlužením. Taktéž kdo je ustanoven insolvenčním správcem, jeho IČO a sídlo. Důležitou informací pro věřitele v postavení OSSZ Příbram je stanovené datum 15. října 2018 a to z toho důvodu, že v případě, že dosud nebyly přihlášeny pohledávky, je tento termín nejzazším možným.

Novelou insolvenčního zákona č. 31/2019 Sb. a jejími přechodnými ustanoveními platnou od 1. června 2019 byla tato lhůta prodloužena a to na 60 dnů.

3.3 Uplatnění pohledávek

Insolvenční pověřenec za OSSZ Příbram, kterým je dočasně ustanovena Mgr. Simona Palasová ve spolupráci s pověřenou vedoucí oddělení vymáhání pohledávek a provádění exekučních srážek Monikou Forejtovou zahájila úkony spočívající ve shromažďování pohledávek pana R. V. a příslušných podkladů, jakými jsou např. pravomocné platební výměry, pravomocné exekuční tituly, souhrnný stav výše pohledávek apod. V interaktivním dokumentu poté insolvenční pověřenec vyplnil údaje o panu R. V. v pozici dlužníka a údaje za Českou správu sociálního zabezpečení jako právnickou osobu v pozici věřitele. U jednotlivých dlužných částek pak bylo uvedeno, je-li pohledávka zajištěná a jakým způsobem. Pohledávky byly vždy rozděleny na dlužné pojistné a penále a zároveň byly uvedeny vlastnosti pohledávky jako např., byla-li pohledávka peněžitá, nebo byla-li splatná. V závěru přihlášky poté byl uveden celkový počet pohledávek a to 29 a zároveň i celková suma přihlášených pohledávek, která u pana R. V. činila: 1 053 197,00 Kč.

Nutno podotknout, že je výše dluhu zmíněna autorkou práce pouze pohledávka za jednoho jediného věřitele a to Českou správu sociálního zabezpečení. V celkovém souhrnu pohledávek se pan R. V. dostal na částku ve výši: 4 598 106,73 Kč.

Pokud se pan R. V. bude po dobu svého oddlužení plněním splátkového kalendáře chovat řádně a poctivě, vynaloží veškeré možné úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat a své závazky si bude plnit a prostřednictvím insolvenčního správce budou částky spravedlivě a podle zákona děleny mezi věřitele, je zde reálná šance, že po uplynutí pěti let a uhrazení částky 622 782,00 Kč což činí 32,66 %, bude následně osvobozen od zbylých dluhů. Konečné rozhodnutí o tom, že tomu tak bude, a dojde k osvobození od placení dluhů, bude plně v kompetenci soudu a jen tento určí, bude-li oddlužení splněno.

3.4 SWOT analýza - možnost vyřešení dluhů vstupem do insolvence

I autorka bakalářské práce si položila otázku typu: vstoupila bych já sama do insolvence? Metodou SWOT analýzy, což je komplexní metoda kvalitativního hodnocení si autorka vypsala pro ni důležitá kritéria v jednotlivých částech analýzy. Podstatou této metody je klasifikace a hodnocení jednotlivých faktorů, které jsou rozděleny do čtyř základních skupin a byly rozepsány jako:

Slabé stránky (Weaknesses), silné stránky (Strengths), příležitosti (Opportunities),
hrozby (Threats)

Mezi silné stránky autorka bakalářské práce uvedla:

1. uspokojení věřitelů
2. vyřešení finanční situace
3. psychická pohoda
4. nehrozí exekuce
5. životní rovnováha

Opakem jsou slabé stránky, které ve zmiňované a autorkou vypracované SWOT analýze byly uvedeny takto:

1. zodpovědnost
2. minimální finanční podpora rodiny
3. špatná pověst
4. omezené finanční prostředky
5. vznik nových dluhů

Mezi příležitosti autorka bakalářské práce zahrнула:

1. vyřešení finanční situace
2. zlepšení partnerské situace
3. pracovní příležitost
4. osvobození od všech dluhů
5. komplexní vyřešení dluhů

Do části hrozeb uvedla autorka práce:

1. legislativní změny
2. ekonomická nestabilita
3. rozpad partnerského vztahu
4. špatné uplatnění na trhu práce
5. nemožnost rozhodování o financích

Je zřejmé, že autorka bakalářské práce zhodnotila v jednotlivých částech SWOT analýzy z jeho pohledu nejvýznamnější a nejpodstatnější faktory pro vstup do insolvence. Prostřednictvím Fullerova trojúhelníku ohodnotil jednotlivá kritéria a jejich váhu a vyhodnocením poznatků došel k závěru, že:

- silné stránky jsou zastoupeny ve výši 5,46
- slabé stránky jsou zastoupeny ve výši: -3,60
- příležitosti jsou zastoupeny ve výši: 3,59
- hrozby jsou zastoupeny ve výši: -3,05

SWOT analýza – rozhodnutí o vstupu do insolvence z pozice dlužníka

Silné stránky:	Slabé stránky:
Uspokojení věřitelů	Zodpovědnost
Vyřešení finanční situace	Minimální finanční podpora rodiny
Psychická pohoda	Špatná pověst
Nehrozí exekuce	Omezené finanční prostředky
Životní rovnováha	Vznik nových dluhů
Příležitosti:	Hrozby:
Vyřešení finanční situace	Legislativní změny
Zlepšení partnerské situace	Ekonomická nestabilita
Pracovní příležitost	Rozpad partnerského vztahu
Osvobození od všech dluhů	Špatné uplatnění na trhu práce
Komplexní vyřešení dluhů	Nemožnost rozhodování o financích

⁶⁴ Zdroj: Vlastní, autorka 2020.

Vyhodnocení stanovených kritérií SWOT analýzy:

Silné stránky: Výpočet: 5,46	Slabé stránky: Výpočet: -3,60
Příležitosti: Výpočet: 3,59	Hrozby: Výpočet: -3,05

Interní aspekty: 1,86

Externí aspekty: 0,54

Celková bilance SWOT analýzy: 2,40

Z výsledku autorčiny analýzy, která činila 2,40 lze usoudit, že by byla zvolena cesta z dluhové pasti právě formou insolvenčního řízení.

Zároveň je třeba zmínit fakt, že nelze tento způsob analýzy využít plošně, neboť je velice subjektivní. Každý člověk by hodnotil jednotlivě uvedené faktory hovořící pro vstup do insolvenčního řízení zcela odlišným způsobem, nebo by uvedené faktory pro jeho osobu nebyly natolik podstatné a volil by zcela jiné.

V této bakalářské práci by se její autorka jen okrajově zmínila o fungování insolvenčního zákona ve Slovenské republice. Dle jejího názoru je v tomto státě insolvenční řízení levnější než v České republice a zároveň odpadla podmínka vlastnictví majetku a zkušební období, které bylo 3 roky. Je všeobecně známo, že v rámci států Evropské unie, jsou občané Slovenské republiky hodnoceni jako nejrychleji se zadlužující domácnosti. K této situaci dozajista přispívá sociální situace, ve které dle

názoru autorky byly v minulosti legislativní nedostatky, dále chyběla podpora zaměstnanosti obyvatelstva a jejich začleňování do pracovního procesu. Autorka bakalářské práce se také domnívá, že další úskalí sociálního systému na Slovensku spatřuje v poměrně velkém počtu romského obyvatelstva, které převážně vykonává pouze nekvalifikované práce, nebo práce obecně prospěšného charakteru.

Stejně jako v České republice i v tomto členském státě existuje insolvenční řízení v podobě konkurzu, restrukturalizace a oddlužení a to buď a) zpeněžením majetku, nebo za b) oddlužení splátkovým kalendářem. Insolvenční řízení je rozloženo do dvou částí, z nichž v první podmínkou je podání návrhu na základě kterého se lze domnívat, že dlužník je v úpadku a uhrazení zálohy soudu. V druhé části je dokladována existence více věřitelů a hodnota závazků dlužníka přesahuje jeho majetek. Rozhodné období, po které je sledována dlužníková snaha o plnění předepsaných povinností, jsou 3 roky a roční splátky mohou dosahovat až 70 % z dlužníkovy čistého příjmu za předešlý zkušební rok. Taktéž je určen insolvenční správce, který má pravomoci obdobné jako v ČR, např. v podobě nakládání s majetkem dlužníka. Náklady řízení jsou především v režii dlužníka a systém je nastaven tak, že k probíhajícímu řízení dojde až po úhradě nákladů soudu a insolvenčního správce. Proces oddlužení splátkovým kalendářem ve Slovenské republice končí usnesením splátkového kalendáře soudem. Jedině v tomto případě je dlužník oddlužený.

Závěr

Cílem bakalářské práce byla analýza postavení OSSZ Příbram jako věřitele v insolvenčním řízení a to u jednoho konkrétního podnikatele. V teoretické části bakalářské práce byla uvedena charakteristika veřejné správy, dále postavení, úkoly, pravomoci a povinnosti Okresní správy sociálního zabezpečení v souvislosti s podnikající fyzickou osobou. Dále bylo rozebráno insolvenční řízení a jednotlivé způsoby řešení úpadku jako je konkurs, reorganizace a oddlužení. Způsoby podání návrhu a s tím související náležitosti a právní důsledky. Z důvodu obsáhlosti tématu jsem se v bakalářské práci nezabývala, např. úpadkem finančních institucí a problematikou incidenčních sporů. Ve větší míře byla teoretická část bakalářské práce zaměřena především na formu oddlužení, která byla předmětem analýzy.

V praktické části bakalářské práce byla provedena analýza postupů a učiněných kroků Okresní správy sociálního zabezpečení Příbram jako věřitele při vymáhání pohledávek u konkrétního dlužníka, který vykonával činnost jako osoba samostatně výdělečně činná. Dále se autorka v bakalářské práci zabývala vznikem a nárůstem dluhů, snahou OSSZ Příbram o produktivní vymáhání a zajištění veškerých pohledávek i snahou dlužníka svou finanční situaci optimálně vyřešit. Vzhledem k jeho konkrétní finanční situaci a množství dluhů, jejichž výše byla vyčíslena v řádu stovek tisíc, byl zvolen jediný možný způsob vyřešení situace a to vstup podnikatele do insolvence a to formou splátkového kalendáře. Věřitel, kterým je OSSZ Příbram se do řízení přihlásila a předpokladem je, že díky tzv. „oddlužovací novele“ postačí konkrétnímu dlužníkovi uhradit pouze 30 % svých dluhů za dobu pěti let a je zde reálná možnost, že ho příslušný soud osvobodí od úhrady zbytku dluhu.

Dle názoru autorky bakalářské práce má i insolvenční řízení stejně jako mince dvě strany. Nepochybně je tento způsob řešení dluhů do značné míry východiskem z „dluhové spirály“ je to šance začít znova, od začátku a v podstatě s čistým štítem. Obrácenou stranou je ovšem mnohdy mizivá až nulová snaha a vyvinuté úsilí dlužníka dát věci do pořádku, dodržování předepsaného způsobu postupných úhrad a nevytváření nových dluhů. Domnívám se, že svou roli zde hraje i určitá morální stránka člověka, např. generace mých rodičů a troufám si říct, i většina lidí mé generace, byla vždy vychovávána a směřována tak, aby v první řadě byl z výplaty uhrazen nájem, různé poplatky, složenky a teprve poté se dalo hospodařit se zbytkem peněz. Ano, na auto se šetřilo, na dovolenou

v Jugoslávii taky, ale nikdy by výdělečně činné členy domácnosti nenapadlo nezaplatit např. nájem a místo toho jít a koupit si např. novou sedací soupravu, nebo automatickou pračku. Bývalo zažitým pravidlem, že když na to nemáš, koupit si to nemůžeš. Lze namítnout, že i dříve existovala možnost půjčky, ale vždy se počítalo s tím, že pravidelně každý měsíc bude třeba z rozpočtu rodiny odpočítat částku, kterou je „povinen“ zaplatit jako měsíční splátku za to či ono. Finanční gramotnost lidí byla založena na základech matematiky, poctivosti a solidnosti člověka. V současné moderní společnosti lze velmi snadným způsobem získat finanční kapitál pro zahájení podnikatelského záměru a to s téměř nulovou zárukou, nulovými znalostmi dané problematiky podnikání, finančnictví nebo účetnictví. Svou roli v podnikání též hraje bankovní i nebankovní sektor a především jeho nastavené úroky či splátky. V tom spatřuje autorka práce jeden z předních aspektů pozdější neúspěšnosti podnikání a s tím souvisejícího neplnění finančních závazků. Za krok vpřed považuje autorka práce např. projekt České spořitelny, a. s. týkající se finanční gramotnosti a to již pro děti od druhé třídy základní školy. Dalším aspektem, který byl během analýzy insolvence spatřen jako podstatný je nepochybně i míra „zvyku“ žít v nastalé situaci, týkající se především kolotoče dluhů, hromadění se neuhrazených poštovních poukázek a písemných upozornění na povinnost tu či onu částku uhradit.

Dle autorky bakalářské práce je pro společnost přínosem insolvenční zákon a jeho možnosti vyřešení dluhů jak jednotlivců, tak obchodních společností. Hlavní nedostatky jsou spatřovány především v nepoměru výše uhrazených pohledávek dlužníkem, k faktické výši pohledávek uplatněnými jednotlivými věřiteli. Ano, lze říci, že věřitel může být spokojen, neboť dlužná částka byla částečně ponížena a tudíž došlo k uspokojení pohledávky. Ale dá se toto částečné uhrazení pohledávky považovat za uspokojení věřitele? Z vlastní praxe vím, že nikoliv. Doba od vzniku prvních neuhrazených plateb až do doby, kdy částky přesahují únosnou mez, je velice dlouhá a zákonných možností pro vymožení pohledávek je mizivé množství. Další a dosud zákonem ne zcela vyřešenou otázkou je např. problematika uspokojení i uplatnění závazků nabytých dědictvím v době probíhajícího insolvenčního řízení. Tyto otázky jsou prozatím řešeny formou judikatury vyšších soudů, ale nejednotnost v postupu insolvenčních soudů hovoří pro další novelu insolvenčního zákona.

Seznam použitých zdrojů:

Literární zdroje

1. BANDŽAK, J. *Správní právo – obecná část*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 288 s. ISBN 978-80-7452-021-1.
2. BOULOVA, H., TARANDA, P. *Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s komentářem*. Český Těšín: Poradce, 2020. 1. číslo., 335 s.. ISSN 1211-2437.
3. BREBURDA, J. *Exekuce srážkami ze mzdy*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG 2013 – Práce, mzdy, pojištění, 528 s. ISBN 978-80-7554-256-4.
4. HÁLEK, Vítězslav. *Insolvence ABC*. Bratislava: DonauMedia, 2011. 233 s. ISBN 978-80-89364-20-6.
5. HÁSOVÁ, J. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Beckovy texty zákonů s komentářem, 1056 s. ISBN 978-80-7179-595-7.
6. HÁSOVÁ J., MORAVEC T. *Insolvenční řízení*. Praha: C.H. Beck, 2013. 280 s. ISBN 978-80-7400-459-9.
7. HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. 822 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-442-2.
8. HENDRYCH, D. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 250 s. ISBN 978-80-7478-561-0.
9. KOLDINSKÁ, K., TRÖSTER, P. *Právo sociálního zabezpečení*. 7., podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. 320 s. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-692-0.
10. KOZÁK, J. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). 1802 s. ISBN 978-80-7552-932-9.
11. MARŠÍKOVÁ, J. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 317 s. ISBN 978-80-7380-675-0.

Elektronické zdroje

1. *Živnostenský rejstřík* [online]. 2019 [cit. 2019-10-03]. Dostupné z WWW: <[http://www.rzp/cz/cgi-bin/aps_cache WEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND](http://www.rzp/cz/cgi-bin/aps_cache_WEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND)>.
2. *Co Vás čeká po podání návrhu* [online]. 2020 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvency.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/co-vas-ceka-po-podani-navrhu/>>.
3. *Insolvenční rejstřík* [online]. 2019 [cit. 2019-10-03]. Dostupné z WWW: <<http://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>>.
4. *Asociace insolvenčních správců o.s.* [online]. 2020 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.asis.cz/>>.
5. *Insolvenční zákon - komentář* [online]. 2020 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvenzni-zakon-komentar.cz/onb/33/obecne-k-trestnym-cinum-souvisejicim-s-insolvencnim-rizeni-ČR-2020>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-11-18].
2. ČESKO. Zákon č. 182 ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-10-27].
3. ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 občanský soudní řád In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-01-19].
4. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-01-29].
5. ČESKO. Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2020-03-16].

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Interní materiál ve formě metodického pokynu ředitele sekce sociálního pojištění stanovující postup ČSSZ a OSSZ v insolvenčním řízení ze dne 16. 5. 2017.

Seznam zkratk

ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
InsZ	Insolvenční zákon
IZ	Insolvenční zákon
MSSZ	Městská správa sociálního zabezpečení
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka č. 1	Seznam platebních výměrů (autorova vlastní)	str. 44
Tabulka č. 2	Vlastní SWOT analýza (autorova vlastní)	str. 48
Obrázek č. 1	Živnostenský rejstřík	str. 15
Obrázek č. 2	Jednotnost insolvenčního řízení	str. 18
Obrázek č. 3	Dvě základní fáze insolvenčního řízení	str. 19
Obrázek č. 4	Odměna insolvenčního správce	str. 22
Obrázek č. 5	Interaktivní přihláška pohledávky	str. 24
Obrázek č. 6	Moratorium	str. 27
Obrázek č. 7	Způsoby naložení s přihlášenými pohledávkami	str. 35